

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15/CELOLETNO DIN 60/ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTNINO/ OGLASI PO ČENIKU/ POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 150.
POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA V VČITELJSKI TISKARNI/ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO/ ANONIMNI DOPIŠI SE NE PRIOBČVJEJO/ POŠTNINA PLACANA V GOTOVINI TELEFON ŠTEV. 906.

Šesta pomlad.

Življenje naše mlade jugoslovenske države stopa v šesto pomlad. Šestič po velikem Vstajenju iz groba tisočletnega suženstva obhajamo Veliko noč v svobodi. Pomladanski prazniki so bili v vseh dobah in pri vseh narodih največičastnejši; bili so in so še prazniki svobode, prazniki prebujenja, prazniki novih nad, novih upov in novega dela. Kakor odpira drevje svoje popke, da požene cvetje, ki naj v jeseni obrodi sad, da se bodo šibile veje božjega blagoslova, kakor stopa kmet na polje, da izorje njive in jih poseje, da obrode, ko pride čas žetve, tako stopajo tudi višji organizmi človeške družbe spomladi, o Veliki noči, na svoje duševno, idejno polje, da ga na novo razorjejo, da zasejejo nova semena svojih bodočih ciljev in stremljenj.

Tudi letos je tako! Vse brsti, vse zeleni, vse dela, vse se obnavlja, pregrupira, reorganizira, samo naša jugoslovenska državna politika je tudi letos ob šesti pomladi, ob šesti Veliki noči prav tako suha kakor je bila doslej. Nikjer ni nobenega cvetja; vse je suho, vse je jalovo. Mesto da bi napredovali, nazadujemo. Vsako politično pomlad našega svobodnega življenja smo imeli vsaj nado, da bo druga boljša, da bodo boljše naslednje. Takrat so se zbirale in organizirale pri nas politične sile in med njimi so bile tudi take, ki so zapisale na svoj prapor »jugoslovenstvo« in obljubljale nove vidike. Organizirala se je Jugoslovenska Demokratska Stranka, organizirali so se zemljoradniki in drugi. Takrat smo pričakovali, da bodo te nove, mlade politične tvorbe prinesle v naše življenje politično pomlad, politično vstajenje ter premagale žalostne ostanke v suženjski ideologiji vzrastlih tvorev. Danes, ob šesti pomladi, ob šesti Veliki noči tudi tega ni več. Demokratske stranke kot velike vsedrjavne tvorenine ni več. Razbili so jo osebni instinkti in njeni ostanke se vdajajo danes medlemu oportunizmu. Veliko prvotno poslanstvo je zaigrano in to kar danes živi, se hrani samo še s preteklo slavo.

Zemljoradniško gibanje, ki je tudi baziralo na jugoslovenskem narodnem edinstvu, se je že davno prej razbilo in zadušilo v svoji nedelavnosti in nesposobnosti voditeljev. O narodno-socialistični stranki, ki je tudi obetala mnogo, moremo danes govoriti samo še kot o ponesrečenem poizkusu. Velika socialistična stranka se je zmrvila in njeni voditelji so se medsebojno pobili do smrti. Stara radikalna stranka, ki je bila pred desetletji rešiteljica male Srbije, se je degenerirala do koruptne družbe eksploaterjev naroda in države in njena starost in senilnost ji ne dopušča, da bi pogledala preko tesnih mej nekdanje male srbske kraljevine ter dosegla nova, velika jugoslovenska obzorja in morda je najbolj tragično ravno to, da mora ta stranka braniti državno edinstvo; ta stranka, ki je do tega ne dovaja velika ideja, ampak strankarski in plemski instinkt.

Kaj naj rečemo o naših klerikalcih? Kaj o radičevcih? Kaj o muslimanih? Kakor v posmeh vsemu kar je svetega, se glasi, da nosi klub klerikalnih poslancev ime »jugoslovenski«, da se separatistična muslimanska organizacija imenuje »jugoslovenska«! Od teh skupin ne more pričakovati rešitve niti ožje slovensko ali hrvaško pleme, še manj seveda jugoslovenski narod kot višja celota.

Kamorkoli se v našem političnem življenju ozremo, povsod vidimo samo oportunizem, demagogijo, razdvojenost, sovraštvo, nesposobnost in nizke osebne in strankarske instinkte. Taka je naša šesta politična pomlad!

Te razmere so privedle do krize tudi naš parlamentarizem. Narodna skupščina je karikatura ljudskega tribunala in mora se razgati predčasno, morajo se razpisati nove volitve. Koliko denarja, narodnega denarja, se bo zopet pometalo skozi okno za nakupovanje »narodnega prepricanja«. Koliko železnih prog bi s tem denarjem lahko popravili, da bi se ne dogajale dan za dnem krvave nesreče! Koliko sol bi lahko ustanovili v južnih krajih, kjer mori naš narod nepisemenost! Koliko močvirij bi lahko izsušili itd. itd. In kaj nam bodo prinesle nove volitve? V najboljše slučaju toliko, kolikor so nam prinesle zadnje! V Srbiji zmago srbskih separatistov, v hrvaški hrvaških, v Sloveniji slovenskih. Tudi naše letošnje politično poje, naša politična jesen in zima ne bo boljša kakor je pomlad.

Kot osamljena trdnjava v tem oceanu politične razprtije, strankarskih strasti in instinktov, demagogije in korupcije, malih ljudi in malih vidikov, stoji edino trno na braniku jugoslovenske narodne in državne skupnosti in širšim horizontov naša organizacija — Orjuna.

Kakor nikdar poprej, vidimo danes ob šesti pomladi naše svobode mi jugoslovenski nacionalisti, da za nas ni skupnosti ne kompromisa z nobeno danasnjo politično in strankarsko tvorenino. Vidimo jasno in vemo trdno, da mora voditi naša pot preko vseh teh družb za eksploatacijo narodove lahkovernosti do višjega jugoslovenskega cilja. Danes ko so ta cilj zatajili in zapustili še poslednji iz teh skupin, vemo, da smo samo mi njegovi zvesti in neomajni poborniki. Zato naj bo šesta pomlad naše svobode pomlad novega dela in razmaha Orjune!

Nam, jugoslovenskim nacionalistom očitajo, da smo neodločni, da kolebamo in se počemo jasno izraziti za koga smo. To ni res! Mi nismo za nikogar, mi imamo svoj jasno začrtan pravec, mi imamo svoj trden cilj in za ta pravec, za ta cilj smo. Če bi bili za katero sedanjih političnih tvorev, potem bi morala ta tvorenina imeti isto pot in isti cilj kot ga imamo mi, potem pa — naše organizacije ne bi več bilo treba! Jasneje se ne moremo izraziti in kdor še vedno ne pojmuje našega dela, ni naš prijatelj, še manj pa Orjunaš. Danes smo mi Orjunaši edina jugoslovenska fronta; po razcepu demokratske strake smo tudi edina jugoslovenska organizacija, ki obsega vsa naša plemena in vse naše pokrajine. V tej organizaciji, pod to zastavo je edino mesto vsem, ki čutijo jugoslovensko in ki hočejo, da bi tudi našemu narodu in naši državi zazelenela enkrat lepša pomlad, napočila resnična Velika noč vstajenja iz razprtij in bratomornih borb.

Na delo torej! Na novo pomladansko delo! Naše organizacije morajo v teh lepših solčnih dneh znova oživeti v vsem mladem in borbenem zanosu in širiti naše ideje, množiti naše vrste, da bo čimprej napočil dan, ko bomo lahko spregovorili odločno besedo, ki bo zagrmela od Triglava do Soluna in od Jadrana do vojvodinskih ravnin in pomedla s površja vse kupčevalce v svetišču našega naroda!

Konec popustljivosti.

Zdi se, da je naša vlada le predolgo trpela divjanje separatistov. Državniška modrost je vsega uvaževanja vredna, dokler ne zaide v prizanesljivost, ki je naravnost kazniva. Mislimo, da je v Radičevem slučaju bilo le preveč prizanesljivosti, preveč pričakovanja, da se bosta vodja in pokret unesla in spametovala. Človek, ki je toliko rušil državno avtoriteto, se je cela leta gibal svobodno, državna oblast pa je čakala, da se bo spametoval.

Ko je njegovo delovanje v inozemstvu na škodo domovine dobilo tak obseg, da so se lahko preskrbeli dokumenti izdajstva, je Radiču uspelo, da je uskočil preko meje in tam brez sramu nadaljeval svoje izdajalsko početje. Ni dvoma, da ima med ostalimi svojimi zaupniki skrivce, ki jih oblast lahko pozove na odgovor, pa naj so tudi državni poslanci.

Ako je pobotnica, ki jo ima oblast v rokah, pristna, na kar je treba paziti zlasti v času, ko se politični falzifikati izdelujejo obrtoma, potem ni prav nobenega vzroka, da se odlašja z uradovanjem.

Ta prizanesljivost, ki jo vlada v svoji modrosti dovoljuje Radičevcem, je zločinska in je skrajni čas, da se ta pokret nevednih, zavedenih in nepismenih mas ustavi radikalno, dokler ni segel preko hrvaških meja v Slovenijo, Bosno in Vojvodino. Likvidacija komunistične stranke je dovoljen dokaz, da se da vsako gibanje, ki je naperjeno proti državi, ustaviti s pametno in strogo odredbo, kajti v naši državi so še vedno v večini stranke, ki jim je za obstoj države. Ako bi oblast udarila po voditeljih, bi bila zatrla lahko v kali radičevstvo, kajti nepismena čreda bi se bila razkropila že po prvem udarcu, ki bi se ga voditelji ne mogli ubraniti.

Pogrešana politika prizanesljivosti se vidi tudi v tem, da je imela baš nasproten učinek. Gibanje se ni poglelo, ampak je doseglo vrhunec in Radič sam po vseh londonskih neuspelih ne neha z rovarjenjem proti državi. Macedonijo, ki je zanjo dalo življenje toliko tisoč najboljših sinov našega naroda, odstopa Radič brez ozira na srbskega seljaka, ki ga snubi za svojo stranko, Bolgarom in slabi moralno upravičenost Jugoslovenske države.

„Mi smo fašisti Italije, ne Orjunaši!“

Na dan volitev v Italiji je vdrila v Trstu v volilni lokal Edinosti skupina fašistov in zahtevala, da se odstrani volilni letak, ki je bil nalepljen pred lokalom. Ko jim ni bilo ugodeno, so ga seveda odstranili sami. Ko je navzoči poslanec dr. Wilfan protestiral proti takemu oviranju po Mussoliniju zajamčene volilne svobode, so mu grozili s palicami in pri tej priliki mu eden črnosrajčnikov zabrusi v obraz: »Mi smo fašisti Italije, pa ne Orjunaši. Če vam ni prav, znajte, da lahko komu tudi glavo razbijemo.«

Da tako svoje grožnje lahko v resnici nekažnovano izvedejo, se je nad našimi zaslužjenimi brati tudi tekem zadnjih volitev večkrat izkazalo in tudi popolnoma odgovarja zgodovinsko dokazanemu junaštvu latinskega plemena, ki je svojo moč kazalo vedno nad slabšim. Zato se ne mislimo obširneje baviti s tem poedinim slučajem iz nepregledne vrste nasilij, ki so jih morali naši rojaki pretrpeti pri zadnjih volitvah.

Pomembnejši je za nas vzklík: »mi smo fašisti, ne Orjunaši!« V teh besedah, dasi niso padle iz ust odgovornega voditelja, je podan značaj italijanskega fašizma, podan je pa tudi odgovor vsem domačim sovražnikom našega nacionalnega pokreta. Ne mogoče toliko v besedah kot pa v nepobitni resnici, ki jo vsebuje ta spontani vzklík prepotence, ki se zaveda svoje neomejene moči. Dasi je tako fašistovski gibanje, kakor naš Orjunaški pokret — nacionalističen, so med razvojem in

slavi je do te, z našo krvjo prepojene zemlje.

Vlada naj ve, da bo dobila za vsako pametno, odločno in energično akcijo proti veleizdajcem in prevratnim elementom vseobčo podporo nacionalistov vseh treh plemen. Ne bomo se strašili niti naporov niti stroškov, ko bo šlo za borbo z razdiralci, ki jim je treba vendar enkrat pošteno stopiti na prste.

Integriteto in nedeljivost države bomo nacionalisti vedno čuvali, pa naj stane kar hoče. Nismo principi-jelni nasprotniki strank, pobijali pa bomo z vsemi sredstvi take stranke, ki jim je najvišji cilj razdor in uveljavljanje osebnih interesov voditeljev za vsako ceno, blaginja naroda in države pa hekuba.

Dovolj nam je petletnega razdiranja na eni strani in petletnega kolebanja na drugi! Hočemo videti akcije, da ne bomo v zasmeh državam, ki so se osvobodile istočasno z nami, pa so nas v vsem delu za konsolidacijo države že davno prekrosile. Mehikanskih razmer ne maramo več in če so posamezni deli naroda še tako nezavedni, da bi pri bodočih volitvah zopet poverili mandate Radiču, Spahu in Korošcu, potem ni druge pomoči, kakor da žrtvujemo začasno nekoliko bistva demokracije in pokažemo z dejanjem, da volja neukih mas ne sme biti suverena.

Kdor ne uvidi, da ne sme delati proti državi, ki mu s svojim obstojem jamči vse človeške, narode in državljanske pravice, ta naj se ne pritožuje, ako se mu pri razdiralnem delu nekoliko stopi na prste.

Kdor neče zlepa k pameti, tega je treba prisiliti, da bo pameten. Petletna izkušnja nas je zadostno poučila, da demagogji in analfabeti nimajo pravice, da odločujejo v javnih zadevah.

Narod sam ni suveren, suverena je samo pamet in poštenost in tema gre vlada. Poslanci Slovenije in Hrvaške že leto dni ne vrše svojih dolžnosti, mislimo, da je čas, da se jim odvzame mandat in da stopijo na njih mesto novi možje, ki jim bo blaginja naroda in države najvišji zakon.

Na volitve, da vidimo, kdo uživa zaupanje ljudstva!

skimi častniki, da je mogoče inteligenca še v večji meri kazala znake nacionalne dekadence, kot pa priprosto ljudstvo, ki konečno nikjer ni posebno dovzeto za idealna stremljenja. Noben Madžar ni izustil toliko psovk na laškega kralja, kot ujeti italijanski častniki in noben narod ni zagrešil toliko izdajstev, kot so jih ravno zakrivali voditelji italijanske vojske. Vsak poznavalec laških razmer predbrove, da se je nacionalistično gibanje začelo šele uveljavljati po katastrofalnemu porazu pri Kobaridu. A še po tem so na fronti na Piavi češki in jugoslovenski nacionalisti — dobrovoljci gonili z bajoneti laško vojsko na položaje.

Neprijetna je mogoče ta ugotovitev zmagovitemu despotu Mussoliniju, ali vsi njegovi čudoviti uspehi ne morejo zakriti sramotne vloge, ki jo je igral italijanski vojak in oficir v svetovni vojni.

Na prvi pogled nerazumljivo dejstvo, da je fašizem kot nacionalistično gibanje dosegel v kratkem času triumfalen razmah, se nam pojasni s priprostim primerjanjem. Italijanski fašizem je operiral z enotno maso, ki je bila zlasti po nezaluzeni zmagi in uspehih mnogo bolj dovzeta za nacionalno propagando, kot pa takrat, ko je bilo treba uveljaviti svojo nacionalnost z bajonetom v roki. Za lepo doneče ime zveze bojevnikov so se dali z lahkoto pridobiti tudi vsi medvojni dezerterji. Poleg tega je fašizem ves čas užival najizdatnejšo podporo od kapitala, kateremu se je udinjal proti komunistom, in tudi vlada in krona so, v kolikor ga niso direktno podpirale, molče pripustile njegovo delovanje vse dotlej, da je Mussolini zasedel Rim.

Vsem slabim lastnostim navzlic je bil fašizem do tega momenta vendarle idealističen manjšinski pokret. Od tega trenutka dalje pa je postal oportunistična večina, katere vrste so spopolnjevali koristolovci in politični konjunkturisti. Fašizem je dosegel svojo kulminacijo in tudi najnovjše volitve mu niso prinesle navzlic sijajni zmagi notranjega okrepjenja. Vprašanje časa je, ali bo močna Mussolinijeva osebnost trajno kos indolenci in brezbriznosti, ki karakterizira Italijane? V našo razpravo to ne spada.

Če vzporedimo naše razmere italijanskim, ne moremo se čuditi, da je naše nacionalistično gibanje, dasi dokazano starejše, zaostalo v poletu za fašizmom. Politično ujedinenje ni ustvarilo enotnega čustvovanja narodu, ki je dotlej bil izpostavljen najrazličnejšim zunanjim pritiskom in notranjim kvarnim vplivom. Naš nacionalizem ni mogel pristopiti k oživljenju nacionalne zavesti, on je moral in mora še danes ustvarjati zavest narodne skupnosti in enotnosti. In vse to pod najtežjimi pogoji. Nasproti vladi, nasproti strankam in brez vsake materijalne pomoči od kapitala in industrije, ki je pri nas v večini v tujih rokah in ima vsled tega interes na tem, da se nacionalno gibanje čim počasneje uveljavlja. Vse te otežkočene razmere in nasprotstva pa jačajo borbenost organizacije in bodo ustvarile mnogo večjo revolucionarnost, kot pa fašizmu njegova fingirana zmaga nad Rimom.

Mi nismo komedijantje in zato tudi niso fašisti Orjunaši.

Je pa poleg tega še večja razlika med nami. Fašisti se poslužujejo v dosego svojih ciljev, ustvarjanja nacionalno homogene države, metod, ki bijejo v obraz naravnim zakonom razvoja in ki vsebujejo, dasi so trenutno mogoče spremljane od uspehov, kal nestalnosti in naravnost izzivajo reakcijo. Oni se ne zadovoljujejo s tem, da bi prepeljili svoj narod s poštenim nacionalnim čutenjem, temveč skušajo nasilnim potom v mejah svoje države uničiti vse, kar ne čuti italijansko. Ne da bi sodili pod utisom ran, ki

jih seka to njihovo postopanje dneвно v naše narodno telo, lahko na podlagi zgodovine ugotovimo, da so se taki poizkusi izkazali za neizvedljive. Skoraj 50 let so Nemci v Italiji uporabljali najskrajnejša sredstva, da bi uničili domači francoski živelj, a ustvarili so s tem najmočnejšo odporno silo, ki je z vso močjo bruhnila v svetovni vojni na plan. Če pa metode nasilnega raznarodovanja niso uspeli nemškemu narodu, ki je znan po svoji energiji in ki se opravičeno ponaša z visoko razvito kulturo, bodo še mnogo manj mehkužnemu in degeneriranemu italijanskemu plemenu, ki živi še danes samo od slave in moči svojih rimljanskih prednikov, s katerimi ima pa skupno samo razvaline templjev in črne lase.

Zgodovinski dogodki se ponavljajo! Zato smo uverjeni, da nam bo bodočnost prinesla drugo izdajo poloma, ki ga je doživela nemška nadtost v svojem stremljenju po svetovni nadvladi. Samo s to razliko, da Italijani ne bodo v odločilnem boju pokazali onega heroizma, kot so ga Nemci. Ker Mussolini je samo eden, laških izdajalcev in bojazljivcev je pa bilo na stotisoče!

Orjuna ni italijanski fašizem! Ker ona ne stremi za popolnim uničenjem vseh onih tujerodcev, ki jih je usoda namestila v mejah Jugoslavije. Ona nasprotno zahteva enake pravice za vse državljane in zahteva za iste enakih dolžnosti. V kolikor je danes prisiljena proti tujerodcem ostro nastopati in bo v bodočnosti uporabljala še hujši teror, stori bo to samo dotlej, da bo vsem državljanom naše domovine uceplje-

no spoštovanje do države, ki jim nudi življenjski obstanek. Ko bo to doseženo, ne bo preizkušala svoje moči nad slabejšimi. Ker v značaju našega naroda leži še preveč ukoreninjena neka pretirana slovanska ljudomilost, ki hitro pozablja in odpušča zadane krivice.

Jugoslovani smo mehki ljudje in ljubimo svoj dom. Če nam bo srečen, bodemo v svoji dobrosrčnosti in gostoljubnosti privoščili tudi tujcu miren kot, če bo spoštoval naše gostoljubje. Kakor pa kršenje gostoljubja velja v prostem narodu kot največja žalitev, je tudi za nas vsako kratenje naših pravic vzrok smrtinemu sovražniku in povod krvavi osvete. In bilo to znotraj države, bilo, da nam zahrbtni tat uropa kos našega domovja. Mehki smo, ali nismo sentimentalni! In kdor našo mehko tolmachi kot slabost, bo kruto varan.

Če kdo, bo to prvo razočaranje doživela Italija s svojim prepotentnim fašizmom, ki smatra, da ga prepereli rimski klasiki upravičujejo za krvnika mladih, sposobnih narodov. Danes triumfira liktorski sveženj v Italiji — fašizem je dosegel svoj višek. Od vrha je samo še ena pot — navzdol!

In na tej poti se bodo srečali potomci rimskih hotnic in barbarskih sužnjev z množicami se četami naših nacionalnih akcijon! In ko se bodo pod udarci jugoslovanskih pušk zopet razlegali obupni klici: »Mama mia!«, takrat šele bo vstala v srcih fašistov polna zavest pomembnosti besed, izgovorjenih v Trstu:

Orjuna ni italijanski fašizem!

Bratje!

Nebroj sovražnikov je v stoletja trajajočem naporu preoblikovalo dušo nekaterih delov našega naroda v toliko meri, da je po fizičnem ujedinenju naše zemlje nujno izvajati ujedinenje duš našega ljudstva, to tembolj, ker nasprotnik še vedno ni prenehal z bojem za svoje privojeno posestno stanje. Na bojnih poljanah je mir, na političnem polju zunaj in znotraj mej naše domovine pa se bije boj proti nam z nezmanjšano silo naprej.

Glavno orožje v tem boju so dobrine materijelnega značaja: kapital, zemljišča, rude in vse gospodarjenje z njimi obsegajoča organizacija trgovine, industrije in obrti, ki dosledno favorizira tujerodca in potujčenca pred domačinom okupira in producira nove dobrine in jih potem uporablja na tak način, da imata od njih mesto dobička škodo posameznik in celota. — Prepričani smo v dno svoje duše, ker poznamo svoje sovražnike, da bodo v slučaju resnih kriz naše domovine in Nacije vedno trdno stali v strnjenih vrstah z našimi največjimi protivniki in mu svoječasno nudili za našim hrbtom vsako pomoč.

To delovanje in ta mentaliteta naših sovražnikov nas izzivata na boj na polju zasebnega in narodnega gospodarstva.

Ta boj moremo vevajati le organizirani v posebni gospodarski organizaciji. Kot prvo kal te organizacije osnovali smo jugoslavenski nacionalisti svojo osrednjo gospodarsko zadrugo, nazvano

EKONOMSKA ORJUNA,

z delokrogom po vsem jugoslovanskem teritoriju en s sedežem v Ljubljani.

Naloga te organizacije bo, zbirati sredstva članov in prijateljev nacionalistične organizacije, uveljavljati se z njimi v vseh stokah produkcije, trgovine in denarnega gospodarstva ter sporazumno z nacionalističnimi organizacijami drugih delokrogov, osredotočiti svoje delo vselej v prvi vrsti tam, kjer preti vsled delovanja nasprotnikov našega rodu in njega domovine največja gospodarska in narodna škoda nje članom ali pa celokupnemu našem gospodarstvu. O vseh pojavih te vrste bo vodila Ekonomska Orjuna strogo evidenco in bo zastavila vse svoje moči v to, da prepreči zlo.

Da bodo te moči tem večje, je vstop v gospodarsko organizacijo stroga moralna dolžnost vsakega zavednega borbenega jugoslovanskega nacionalista.

Ekonomska organizacija jugoslovanskih nacionalistov v Ljubljani je osrednja produkcijska, trgovska in kreditna zadruga z omejenim jamstvom, nje sedež je v Ljubljani. — Tvrdka in naslov te organizacije se glasi:

»Ekonomska Orjuna«, osrednja reg. zadruga z o. z. v Ljubljani, Gledališka ulica št. 8.

Zadruga razpolaga z začetnim kreditom enega milijona dinarjev; ta kredit so nam stavili na razpolago požrtvovalni člani in prijatelji organizacije za čas, dokler ga ne nadomestimo z deleži. Kdor hoče biti član Ekonomske Orjune, vplača zadrugi najmanj en delež, v iznosu Din 100, ta delež se bo obrestoval po obrestni meri, ki jo določa načelstvo. Praviloma bo obrestna mera ista kot za vloge pri drugih denarnih zavodih, istotako se bo na deleže izplačevalo vsako leto na podlagi zaključne bilance del čistega dobička. — Kdor podpiše delež, ta torej ne bo podprl le nacionalistične organizacije, ampak tudi varno in plodonosno naložil svoj denar. Vloge sprejema kreditni oddelek zadruge v vsaki višini in jih obrestuje po isti obrestni meri kot drugi enaki zavodi. To je važno zlasti za one kraje, kjer ni zadružnih kreditnih zavodov in kjer torej denar brezplodno leži doma.

V ostalih oddelkih zadruge bo načelstvo poročalo članom na ta ali na oni način po potrebi od časa do časa.

Natančnejši podatki o Ekonomski Orjuni so razvidni iz pravil, katera pošlje načelstvo vsakomur, kdor sporoči svoj naslov in željo, da se mu doloži pravila na Ekonomsko Orjuno, osrednja reg. zadruga z o. z. v Ljubljani, Gledališka ulica 8.

Uredništvo in uprava želita vsem cenj. naročnikom,
insertom in čitateljem „Orjune“
vesele Velikonočne praznike!

Gospodarska osamosvojitvev.

Uspehi, ki jih je dosegla organizacija jugoslovanskih nacionalistov s svojim dosedanjim delovanjem, bili bi nepopolni, če bi jih ne poskusili uveljaviti tudi na ekonomskem polju. Ne glede na to, da tvori trdno gospodarsko stanje temelj, na katerem edino se lahko uspešno širi politično gibanje, ni radikalno izvajanje nacionalističnega programa nikjer tako potrebno, kot v gospodarskem življenju jugoslovanske države.

Vsa požrtvovalnost nesebičnih idealistov in vsi naporu na vse pripravljenih akcijašev ne bi mogli trajno odoleti pritisku, ki ga izvaja sovražna fronta na širitelje enotne jugoslovanske državne in nacionalne misli. Ker nasprotniki razpolagajo z velikimi denarnimi sredstvi, ki jim jih stavlja na razpolago tuji kapital, ki je močno zainteresiran na tem, da v naši državi ne nastopijo še tako hitro popolnoma urejene razmere. Da je v kalnem lahko ribariti, tega se tuji dobro zavedajo in zato so s svojim denarjem omogočili, da se je lopovu, kot je Radič, posrečilo svoje absurde ideje pritrirati dotlej, da resno ogroža, če že ne obstoja država, pa vsaj njeno enotnost. Vsi bombastični nastopi komunistov in drugih internacionalnih skupin se pri malo natančnejši preiskavi izkažejo kot tvorba s tujim denarjem podkupljenih voditeljev. Tako nam postane razumljivo, da se voditelji raznih delavskih skupin v boju proti brezposelnosti postavljajo na naravnost nemogoče stališče in ščitijo tujerodno delavstvo na škodo stradalajočih domačinov. Ker njim je lažje operirati z maso, ki misli da je odvisna od njih, kot pa z ljudmi, ki vejo, da imajo po svoji pripadnosti pravico terjati od svoje domovine kruha in zasluzka. Dasi so se predvsem delavstvu v zadnjem času temeljito odprle oči in se je začelo zavedati, da tvorijo podlago vsem frazom internacionalnosti skriti viri dohodkov njih voditeljev, je neobhodno potrebno, da se temu z zlato obloženemu oslu, ki prinaša k nam iz tujine demoralizacijo in prevratne misli, postavi nasproti edino uspešni faktor, to je gospodarsko osamosvojitvev in ekonomsko okrepljenje naše države.

Da je to tudi v direktni zvezi z razvojem enotne državne in narodne misli, nas prepriča kratek pregled naše industrije in velike trgovine. Dočim v predvojni Srbiji kot poljedelski in živinorejski državi o lastni večji industriji ne moremo skoraj govoriti, je bila ta v prijedinenih pokrajinah še iz predvojnne dobe skoro vsa v tujih rokah. Tudi po vojni se razmere niso mnogo zboljšale. Deloma je postalo celo slabše s tem, da se je veliko podjetij navidezno nacionaliziralo, v svojem jedru pa ostalo slejkoprej tuje in kot take pri vsaki priliki podpiralo narodu in včasih tudi državi nasprotna stremljenja. Dokazi tej trditvi niso potrebni, ker doživljamo ravno v sedanjem času brezposelnosti najlepše primere celo nezakonitega protežiranja tujcev proti domačinom. V kolikor niso produktivna sredstva direktno v tujih rokah, pa si je znal tuji kapital, izkoriščajoč nestalne politične razmere v državi, pridobiti v veliko slučajih odločilen vpliv celo na naša domača

podjetja in trgovino. Nespretni državniki, včasih celo zločinska podkupljivost merodajnih mest, so mu to omogočali. Najlepši primer temu je kratkovidna trgovinska pogodba z Italijo, ki širrom odpira naš trg nesolidni in nereelni italijanski konkurenci, ki lahko na ta način uniči vso našo veliko trgovino, ne da bi mali trgovec ali konsument imel najmanjši dobiček.

Neoporečena premoč in nadvlada tujega kapitala v naši državi pa ne škoduje samo razvoju nacionalne misli, temveč lahko v odločilnem momentu navzlic najboljši organizirani vojski onemogoči državi vsak odločen nastop. Da naši nasprotniki v nasprotju z vsemi izjavami svoje lojalnosti in vsemi prijateljskimi pogodbami ta cilj tudi zavestno zasledujejo, o tem si je na jasnem vsak, samo ne naši vodilni državniki, ki izrabljajo čas in energijo za malenkostne spore in napore za ohranitev partijskega prestiža.

Paralelno z bojem, ki ga vodi politična Orjuna proti vsem kvarnim pojavom v našem javnem življenju in istočasno s propagando, ki jo vrši naša organizacija za poglobitev enotne jugoslovanske državne in narodne zavesti, je treba otvoriti tudi fronto na gospodarskem polju. Ne industrija in ne trgovina ne sme, če hoče uspevati, biti odvisna od dneвне politike. Ali da mora delovati tako, da dobiček in denar, ki ga zasluži od ljudstva, upravlja na način, ki podpira in koristi interesom države, v kateri obstoja, — je pa izven vsakega dvoma.

Ker pa in kolikor ni doslej industrija in trgovina, nameščena v Jugoslaviji, upoštevala te svoje dolžnosti, ji je potrebno napovedati neizprosno boj. Produktivna sredstva, ki se izpostavljajo v boju proti interesom države in naroda, se ne morejo smatrati kot narodno premoženje in zato je tu vsaka sentimentalnost odveč.

V zavesti tega nepobitnega dejstva se je osnovala popolno neodvisna od politične Orjune, ekonomska organizacija jugoslovanskih nacionalistov. Njen namen in pomen je podrobnejše orisan v njenem današnjem programu in zato ga ne bomo na tem mestu natančneje razlagali. Ugotavljamo le, da osnivanje ne pomenja nikakega oslavljenja enotne nacionalistične fronte v državi. Uspešno delovanje gospodarske organizacije, ki bo obratovala edino z domačim kapitalom za osamosvojitvev našega gospodarskega življenja od vpliva tujega kapitala, bo politični Orjuni znatno olajšala delovanje in končno zmago. Zato označujemo ustanovitev ekonomske Orjune kot velik napredek, da celo kot odločilni preokret v boju za končno popolno državno in nacionalno ujedinenje.

Naj deluje, podpirana od vse naše nacionalne javnosti za doseg svojih vzvišenih ciljev, v odločilnem trenutku pa v smislu gesla — ločeno korakati in združeno udariti — pripomore oživitvorjenju našega skupnega ideala:

Močne in popolnoma ujedinjene Jugoslavije! Politično in gospodarsko nezavisne od vsakogar!

Klobuke, čepice, nahrbtnike i. t. d. v veliki izbiri pri JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Priporočamo vsem rodbnam

KOLINSKO CIKORIJO
izvrsten oridatek za kavo.

A. Babka, Ljubljana

Kartonažna tovarna in knjigoveznica

na Rimski cesti štey. 13.

Trgovina slik na Aleksandrovi cesti 7.

Okvirji za slike na Kongresnem trgu 13.

Ekonomsko robstvo.

»U ovakom poduzeću, gdje je stranac gazda sa našim novcem, zaposluje samo svoje ljude, a mi ostajamo neznalice... Putevi su im svagdje otvoreni, a naši domači ljudi nemaju posla u vlastitoj zemlji, gdje zapravo imade i kruha i svega na pretek za onoga, koji hoće da radi.«

Nar. Bogatstvo od 15. avg. 1923, br. 10, str. 233.

Tako in enako se oglašajo posamezniki in pričajo, da naše osvobodjenje še ni popolno. Ostali smo še v duševnem in gospodarskem robstvu, in kar je najbolj nevarno, da se ga ne zavedamo popolnoma; tilnik se je privadil večstoletnemu jarmu, in ga niti več ne čuti. Robstva je še toliko, da morajo ostati naši junaki na okupu in nadaljevati borbo, dokler ne izgine zadnja sled tlačanstva.

Duševnega robstva se tu nočem dotikati; isto ne odvisnosti od tujinske deloma lažikulture in lažicivilizacije, kateri sledimo slepo, mesto da bi izbirali s kritičizmom samo dobro. Vse to prepustim kulturnim delavcem, kateri tudi morajo na okup: vroči ali mrzli, samo mlačni nikar!

Obravnavati pa hočem ekonomsko robstvo, katero je posledica političnega in duševnega.

Naš najhujši parazit je jud, domač in še bolj tuj. Potem pridejo Nemci in Madžari, tudi domači in tuji, in zdaj se pripravljajo Italijani na gospodarsko eksploatacijo slovenskih držav. Ekonomskih parazitov torej dovolj.

Naši sosedje so sami stari narodi, ki nadvladujejo mlado Slovanstvo po ekonomski organizaciji tako kakor star izkušen trgovec mladega začetenika.

Pripadniki teh narodov prihajajo med nas tako kot se pride v kolonijo. Geslo jim je: »Divide et impera« »Raztepi jih in obvladaj.« Pod njihovim vplivom nastajajo v državi stranke in frakcije, ki se bijejo na njihovo komando kakor Taras Bulba s sinovi do uničenja. Ne dela se razločka med politikom, verstvom, gospodarstvom, kulturo itd.; vse pride prav, eno nasprotstvo pa že zadostuje, da se grizejo in bijejo bratje med seboj za v se.

Le en slučaj: pred skoro 4 leti je dosegel dinar liro, kaj je sledilo temu?

Začele so politične borbe, v katerih je brat dušil brata. Ogroženost od zunaj, Habsburške intrige za vrnitev, neenaka diplomatska borba z Italijo itd. itd.; posledica: padec ugleda, padec valute, draginja, brezposelnost, voda na mlin centrifugalnih političnih in gospodarskih sil itd.

Država izgubi zaupanje in kredit. Namesto da država najame kredit v inozemstvu po znosnih obrestih, prepušča to brezvestnim bankarskim koncernom, ki se love največ okoli dunajskih čifutov za kredite po obrestih, katerih ni moč več imenovati oduške, ampak katastrofalne. Ti dunajski in drugi taki bankirji plačujejo inozemstvu dva- do trikrat nižje obresti; diferenco pa plača naš narod, kakor prejšnje čase tlačan desetino.

To »obrestno konjunkturo« izrabljajo tudi tuzemski tujerodni zavedavci, ki ukazujejo še vedno pretežni večini obratnega kapitala.

Premalo se je storilo za to, da bi se organiziral domači kapital, ki leži brezplodno v domači shrambi lastnika.

Kako je organiziran dotok prihrankov naših izseljencev iz Amerike, ki bi znatno lahko krepil narodno gospodarstvo domovine?

In kako smo pomagali v gospodarskem boju našim še zaslužnim bratom? Nemci so metali vlake denarja v zasledeno Porurje; in mi?

To so v kratkem glavne pomankljivosti našega gospodarstva, največja med njimi pa vsekakor dušiče visoka obrestna mera.

Trenutno bi morala biti obrnjena vsa naša pozornost na ta pojav; vse bi bilo treba storiti, da se reducirata na normalno stanje. Če se dobi v državah naših zaveznikov in prijateljev kredit za industrijo celo po 3—4% in za vse drugo največ po 6—8%, kako to, da imamo

GRADBENO PODJETJE
ING. DUKIČ & DRUG
LJUBLJANA, BOHORIČEVA ULICA 24

mi 15—30%?! Zato, ker ima pri nas v gospodarstvu besedo, veliko, največjo in zadnjo besedo še vedno le tujec, drugorodec, izkoriščevalec.

Previsoke obresti — to je težaj vseh gospod. težav, ki nas tlačijo. Če se vlada ne zaveda svoje dolžnosti, naj nastopi posebna gospodarska odbrana naših že izkušnih in pa nastopajočih borcev.

Znižanje obrestne mere bi bila prva parola za izboljšanje našega gospodarskega stanja, drugo geslo pa: **Revizija nameščenja drugorodcev** v naši industriji in trgovini ter v denarnih zavodih.

Za najbolj slovanskimi firmami se reže — skoro sama tuja imena poleg par domačih »slamnatih mož«, o katerih imajo vsi, ki jih poznajo, tujci in domačini svoje mnenje.

Kljub temu je vpliv teh gospodov velik, presega njih delokrog pri podjetju; posega v aktivno politiko, **redi korupcijo** in se ne ozira prav nič na resnične interese naroda.

Med njimi so bivši aktivni oficirji, zagrizeni sovražniki našega življenja, med njimi so Hackenkreuzlerji in Zitovci, Horthyjevci in Hitlerjevci ljudje. Ni čuda, če se čuje utrip našega gospodarskega in političnega življenja bolje na Dunaju nego v Beogradu, in da pritisne sovražnik vedno o pravem trenutku tam, kjer to najbolj občutimo. Ti drugorodci so v položaju, da nas lahko očrnijo pri inozemstvu in nam zapro vsak kredit, tudi tam, kjer ga igraje dobe, celo najbolj omraženi bivši sovražniki.

In koliko nam morejo ti ljudje škodovati v slučaju zunanje političnih kriz ali celo resnih zapletljajev to si moremo le z orožo misliti.

Trgovina in predvsem industrija je danes integralen del narodne obrambe. Kdor jo ima v rokah, mora vsak hip sabotirati našo produkcijo, kar itak že delajo več ali manj očitno, kjer to zahtevajo interesi njihovih inozemskih simpatij.

So med njimi sicer tudi poštene izjeme; te naj se po tehtnem prevdanku pusti v interesu našega gospodarstva na mestih, kjer ne morejo biti nevarni.

Vsem psevdostrokovnjakom in laži-inženirjem, ki nimajo drugega dela, nego raznarodovati, vsem tem nevarnim drugorodcem neizprosno boj! Ultimatum s kratkim rokom našim podjetjem, da revidirajo osobje na vodilnih mestih, in nadomeste drugorodce z domačini. Če hočejo ti drugorodci delati, in služiti pri nas, kakor so morali doslej naši najboljši strokovnjaki — pri njih, dobro; a vodstvo treba dati našim ljudem! Saj imamo za marsikatero mesto dovolj lastnih ljudi, med njimi tudi take, ki so prelivali za ujedinenje tudi srčno kri, ki so brez lastne krivde brez službe, ali pa dobesedno stradajo na mestih, podrejenih drugorodnih valptom.

Tu se bij boj za našo staro pravdo! Danes ne gospoduje več Wien in Budapest; danes smo v trdo zasluženi svobodni domovini!

Rumunija.

Kakor naš sosed ob Soči, tako je tudi Rumunija izšla iz svetovne vojne popolnoma poražena, brez vsakih latorik in brez temelja za svoje ogromne zahteve po deželah, kjer bivajo narodi drugega jezika in plemena. Pri mirovnih pogajanjih pa sta si znali obe naši sosedni vojevatvi ugodnosti in tuja ozemlja.

Italija ni v teku vojne osvojila niti pedi druge zemlje, pač pa je bil zaseden velik del severne Italije po sovražnih vojskah. Pičel četr ure pred podpisom premirja je italijanska mornarica izvršila edini herojski čin, »un brillante fatto d'armi« ga imenujejo Italijani: zasedla je Zader. To so vse osvojitve z orožjem v teku svetovne vojne.

Po premirju pa se je Italija razprostrla po celem našem Primorju. V zaščiti belih zastav je okupirala Primorje, Kras in gornjo Gorisko, ostala je tam in se po tednu dni za, vedala svoje oborožene junaške okupacije.

Za las podobno se je vedla Rumunija v svetovni vojni. Ob svojem vstopu v vojno je posedla Erdeljsko, ki so jo stražile avstrijske invalidne čete, pa se je po nekoliko tednih sramotno povlekla nazaj in se ni niti v lastni deželi več postavila v bran sovražniku. Klaverni vojaki, klaverni vojskovodje, toda odlični diplomati, ki znajo izkoristiti trenutke sebi v prid, to so Rumuni.

Privoščili bi jim iz srca, da so osvobodili svoje brate izpod jarma madžarskega, toda odobravati ne moremo, da Rumunija oholo zaslužnja pripadnike drugih narodov, ki žive v sosesčini rumunskih mej.

V času srbsko-bolgarskega konflikta je nastopila Rumunija s par polki in si osvojila bolgarsko Dobrudžo. Po zlomu Rusije je zasedla Besarabijo, po zlomu Avstrije in Madžarske pa Erdeljsko in Bukovino. Vedno tedaj preži iz zasede na nesrečo svojih sosedov, da jim pade za vrat in jim oropa kak del zemlje.

Med nami in Rumuni niso mogoče nikake simpatije. Preveč čuta ima naš narod za poštenost in pravico, da bi se mogel spoprijazniti z načinom politike in vojne teh poromanjenih bastardov vseh mogočih plemen. Naš narod spoštuje in priznava samo tistega, ki je hraber, kar pa Rumuni niso. V Dobrudži so imeli naši dobrovoljci prilike več ko dovolj, da so dodobra spoznali zajčevsko plahost in nevojaško držanje armade, ki je imela braniti vsaj lastno zemljo, ako že ni mogla obdržati zasedene Erdeljske. Na grobovih pa so Rumuni veliki, junaški, kjer ni sovražnika, tam prodirajo ravno tako sijajno kakor Italijani.

Ako pogledamo na karto balkanskega polotoka, vidimo, da je Ru-

munija v enem desetletju pridobila toliko ozemlja, da je več kot podvojila svojo površino. Izhod na morje, ki je že prej tekel po pretežno slovanskih — ruskih in bolgarskih — tleh, je razširila izdatno na škodo Rusov in Bolgarov, tako da je na eni strani prodrla tik do Odese, na drugi strani tik do Varne. Lep del slovanskega obrežja Črnega morja si je prilastila.

V potranjosti si je podvrgla pretežno ruski deželi Besarabijo in Bukovino, nas pa je oropala za najboljši del Banata, kjer je šele v zadnjih dvajsetih letih znatno napredovala rumunizacija srbskega življa.

Banat ji je bil zasiguran ob vstopu v vojno, smatrala pa je, da je to njena obvezna pridobitev, dasi je tekom vojne ni z ničemer zaslužila. Velika Rumunija se je razširila preko svojih meja na vse strani in si podjarmila znatne narodne manjšine Rusov, Bolgarov, Nemcev in Madžarov. Sovinistom je zrasel greben in se zdaj gerirajo kot gospodariji Balkana.

Njihovo paktiranje z Bolgarsko je naperjeno proti nam, ki smo ji bili v celi vojni zavezniki. Pri izpraznjenju Banata, ki je pripadel nam, po zamenjavi za Zomboljo, je pokazala rumunska oblast vso svojo infamno romansko čud. Izropala je odstopljene kraje do golega, pobrala celo živino kmetom in se vedla tako, kakor se vede sovražnik ob umiku iz zasedene sovražne dežele.

Te barbarščine ne moremo mirne duše vzeti na znanje in mislimo, da si bo naša vlada znala debiti zadovoljivo zadošččenje za sramotitev in omalovaževanje naše države in našega naroda.

Rumunija igra nevarno igro: Težki in neporavnani računi z Rusijo, bi ji morali pač navdihniti malo miroljubnejše in obzirnejše postopanje s svojimi sosedi. Ogromno povečanje države, defenzivna pogodba s Francijo in uspelo približanje Bolgarski je pognalo Rumunom kri v glavo in jih navdalo z brezmejno oholostjo.

Naj jim bo! Za sedaj Rusija z njimi skuša paktirati, prišel bo pa čas, ko ji tega več ne bo treba in ko bo kratko in malo zahtevala Besarabijo in Bukovino nazaj, sicer bodo ruski polki pregazili vrste jasnih braniteljev, ki so njim in nam tako slaboznani iz polpretekle dobe.

Pri tej priliki se bo Bolgarska spomnila, da so Dobrič, Balčik, Tutrakan in Silistrija bolgarski kraji, erdeljski Sasi, Sikuljci in sami Rumuni, ki težko prenašajo jarem parfemiranih rumunskih oficirjev, si bodo morda želeli svobode, Madžarska bo morda skušala dobiti nazaj nekoliko svoje zemlje in Rumunija bo zašla v lepe težave.

Tedaj bo tudi nam čas, da se spomnimo, kje se je rodil Dositelj Obradović da se spomnimo Temešvara in Banata, ki sta bila vedno del srbske Vojvodine. To moramo imeti pred očmi, da bomo o pravem času izrabili trenutek, za sedaj pa naj naša vlada ščiti interese našega ljudstva in ugled naše države z vsemi sredstvi, ki jih ima na razpolago.

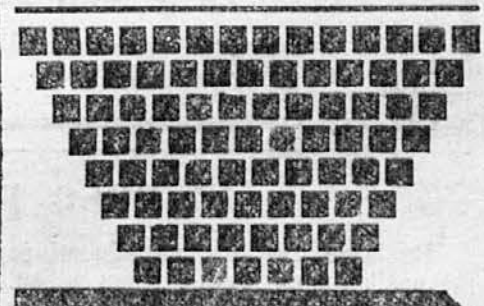
Obračun z Rusijo dozoreva in pri tej priliki bomo tudi mi lahko prišli na svoj račun in zavrnil romansko pohlepnost po tujih zemljah v pravilne in pravične meje.

Rumunija naj ne zahteva od nas tistih par Kucovlahov, ki so gostje na naši zemlji, pač pa naj stori vse potrebno, da se zmiri s sosedi in jim vrne ugrabljene zemlje z lepa.

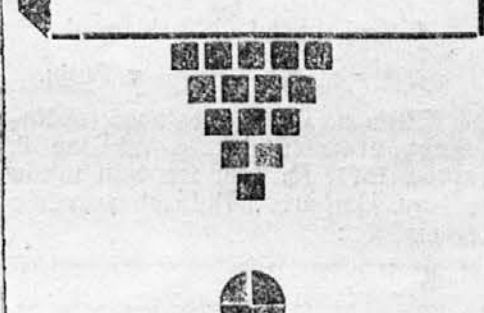
Državi, ki ima za sosedo sovražno Rusijo, se spodobi ponižnost in krotkost.

POZOR!

Več otroških vozičkov, kolesa z gomo se poceni prodajo že od Din 250.—. Ljubljana, Zvonarska ulica šte. 1.

Amerikanska strojna olja
cilindrska olja
autoolja
bencin
surovine za svečarne
surovine za milarne i. t. d.
„OLEUM“
družba z o. z.
LJUBLJANA
TELEFON ŠTEV. 910.

Ruske rublje

carske, prodam. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod „Rublji“.

POZOR! LE KRATEK ČAS! POZOR!
15—20 %
popusta od v izlozbi označenih cen dobite pri tvrdki
SNOJ & MODIC
manufakturna in modna trgovina
(Prešernova ulica šte. 3)
vsled izstopa družabnika.

Nudi se občinstvu prilika do ugodnega nakupa angleškega, švicarskega, češkega, francoskega najfinejšega blaga za dame in gospode ter vse drugo pod manufakturno spadajoče blago.

Najcenejše pridete do obleke

ki Vas naredi elegantnega, ne da bi plačevali dragega krojača, pri]

Drago Schwab, Ljubljana.

PODLISTEK.

Pisanice.

Kot državotvoren element sem sedel v gostilni. Sedel bi lahko tudi drugače, ali odkar sem bral, da se je osnoval v Ljubljani nek protialkoholni odbor, ki pobija pijančevanje s tem, da ovaja policijske stražnike, ki točno ob trindvajseti uri ne izpraznijo gostilne, na policijsko direkcijo, sem začutil v sebi nek notranji nagon, da bi se uveljavljal v korist ljudskega blaga na kak poseben uspešen način. Sledeč dobremu zgledu sem skušal ustanoviti protituberkulozno ligo, ki bi imela namen preganjati železniške sprevovalnike, ki ne pobirajo od potnikov globe od 10 do 100 Din, katero ima glasom lepakov, nabitih v naših vagonih, pravico plačati vsak, kdor pluje na tla, mesto v pljuvalnik. Misel ni bila slaba, tega mnenja so bili tudi moji prijatelji, posebno Mijo, ki je znal tudi najbolj konicastemu šimi čevlju pluniti ravno na konico. Izvesti te sijajne ideje nisem mogel, ker ne sedim v odboru nobenega

rodoljubnega društva. In lige se ustanavljajo pri nas principijelno samo iz odbornikov rodoljubnih organizacij.

Poskusil sem svojo srečo še pri par že obstoječih velevažnih odborih in društvih, a sreče nisem imel nikjer. Povsod so me namreč vprašali, če imam že kako odlikovanje. Na moje zanikanje so mi zaupali, da bi pod okolnostimi zadostoval tudi kak Verdienstkreuz, ali vsaj Truppenkreuz. Ker pa sem se povzpел v blagopokojni Avstriji samo do plemiške oznake p. v. in 6-mesečnih brezplačnih počitnic na ljubljanskem gradu, se mi je reklo, da pač nisem usposobljen za humanitarno delo. Ker član dobrodelnega odbora brez medalje da je, kot vojak brez puške.

Dasi nisem mogel dometi, kako se pijančevanje ali jetika pobija z medaljami, sem moral kloniti pod silo dokazov. To tem bolj, ko sem videl, da predseduje večini domorodnim organizacijam isti gospod. Dela sicer ne mnogo, politični nasprotniki celo trdijo, da nič — in tudi šepa malo — a medaljo ima ...

Ker nisem hotel, da bo narodovemu blagru odtegnjena moja dragocena pomoč, odločil sem se, da

dobim medaljo za vsako ceno. Sklep je bil trden, a kako izvesti ga.

Obrnil sem se najprej do znanca, ki je bil med vojno pri poljskih kuhinjah za poveljnika in je ob pravnatru prinesel domov pet odlikovanj. Da bi mi svetoval, kako priti do te neobhodne legitimacije za humanitarno delo? Bilo mu je malo nerodno, ko sem ga vprašal po njegovih medajlah, ker mož je sedaj podpredsednik »centralnega odbora za nabiranje zgodovinskega gradiva o revolucionarnosti slovenske katoliške duhovščine« in ima kot tak najlepše izgleda, da bo nadomestil avstrijska odlikovanja s pristnim SHS. Vendar mi je zaupal, da do odlikovanj — onih prvih namreč, — ni tako težko priti. Treba je samo, da greš v slučaju kaké ofenzive v zaledje nakupovat konjak za oficirsko menažo. Ko je vse pri kraju, se vrneš in dobiš medaljo. Nauk je bil lep, ali kaj hočem z njim? Vojske ni več in nastopile so normalne razmere.

Svetovali so mi, da se vpišem v radikalno stranko, tam da se najlažje dobi odlikovanje. Vpisal sem se, a po nesreči sem zašel k Štefanoviču, ki mi je sicer takoj izročil 20

izvodov »Radikala«, glede odlikovanja pa je rekel, da je on proti korupciji in da je delal to le Hribar, ki je na medalje lovil kaline. Pozneje sem zvedel, da so bili ti kalini Nemci in drugi taki ljudje, ki jim je cesar Janez preskrbel odlikovanja za zasluge na kulturnem polju.

Šel sem na pokrajinsko upravo, a tam so mi povedali, da se cesar Janez ne peča več s kulturnimi zaslugami. Da sedaj zavaruje železniške prage proti starostni nezgodi in da nosi njegove ministrske hlače njegov vrtnar v Cerkljah. Še to mi je povedal zgovorni vrtnar, da je bil za cesarjem tu še vojvoda Fritz, ki je hotel zaslužiti odlikovanje z osebnim junaštvom kar brez kulturnih zaslug. Stepel se je celo v baru, ali so bile intrige in njegovo junaštvo je ostalo brez nagrade. In da je sedaj vse centralizirano itd., itd.

Obupan sem utekel zgovornežu in se zatekel v kavarno. Vedel sem, da je tam natakar, ki je stregel celo na dvoru in od tega sem upal dobiti kak boljši svet. Pa ga ni bilo v službi in sem že hotel oditi, ko zapazim v Uradnem listu seznam odlikovancev. To je odprlo mojim nadam nov budočnost in odslej sem bral sa-

mo Uradni list, da študiram zasluge oseb, ki so odlikovane. Pa sem kupil zraven še stare letnike.

Tam sem bral, da je odlikovan sodnik A. Z. v Sp. Mestu. Povpraševal sem o njem in se mi je reklo, da ne vedo za druge njegove kulturne zasluge, kot da je med vojno priporočil notarja, da je nepotreben in da je bil ta vsled tega priporočila poklican v vojak. Sem menil, da ima mož gotove zasluge na sodnem polju, pa mi reče njegov znanec, da ima pravica zavezane oči. Kaj je hotel s tem, nisem razumel in ker jaz ne poznam nobenega tako mladega notarja, da bi šel z mojim priporočilom k vojakom, nisem dalje povpraševal.

Bral sem zopet drugič, da je odlikovan agent — kaj je prodajal, ne vem več, mislim da črne srajce — ki ni niti naš državljani. Ko sem poizvedoval, sem zvedel, da ima za ženo Ljubljancanko. Ker to nisem smatral za kulturno zaslugo, so mi povedali, da je včasih fige in rožice prodajal pri onem trgovcu blizu Gorice, ki ima sedaj v gostilni na Zabjaku trikrat tedensko morske ribe. Sem rekel, da to ni kulturna zasluga in so se mi smejala.

Desetletnica.

Dne 15. avg. 1914 se je vil z južnega kolodvora na ljubljanski grad čuden sprevid več sto internancev iz Trsta in Gorice. Poleg francoskega bankirja je šel zamorec, poleg slovenskega inteligenta tržaški fakir, poleg gospodične učiteljice sestradan ruski inženjer. Čuden sprevid!

Istega dne bi se morala vršiti velika sokolska prireditev; v nado mestilo so švabski emisarij prav točno aranžirali gornjo procesijo...

Izid vojne je dal zadoščenje vsem tem razžaljenim, ki so ležali v podzemskih kletah na vlažni truli slami, tri dni brez hrane, mučeni duševno in telesno.

Potem smo se pomaknili višje, tja v »sobo inteligentov«, kjer je dominiral Ivan Cankar nad umetniki minorum gentium; kamor smo dobivali iz spodaj ležečega ex-Bercetovega, tedaj Dr. Zerjavovega stanovanja Corriere milanski, kateriga sta posebno publicista Plut in Marjanovič s slastjo prevajala z zelo optimistično nijanso, da smo

kakor otroci vsak dan pričakovali, da nas pridejo rešiti Srbi ali celo kazaki...

Samo še 4 mesece imamo do 15. avgusta; takrat bi morali ponoviti tisto procesijo in sestati se v podzemski kleti in v Cankarjevi dvorani na Gradu.

Vse taktatne internance, ali kakor so se v šali sami imenovali, »grajščake«, prosimo, da nam pošljejo svoje prijave ali svoj naslov, da sestavimo pripravljalni odbor prvih dobrovoljcev in Orjunašev, da se ta desetletnica praznuje z remiscenco, da brez žrtve ni svobode, brez ječ ni vstajenja!

Orjuno in Dobrovoljce prosimo, da se pridružijo Internancem in da priredimo skupno svečano narodno manifestacijo, da države, katero smo v žrtvah in trpljenju rodili, ne pustimo nobenemu uničevati ali uničiti!

To nameravamo povedati 15. avgusta letos, ob desetletnici spreveda pod bajoneti na Grad.

P. M.

najmanjše pa mestnemu uredu ptujskemu, ki medlo slovi zastran jezikoznanstva, kakor na nas ne spada reševati, koliko jezikov zna mestni občinski ured ptujski ali njegov pisar, samo toliko donaša dostojnost, naravnost in umni red, ka kdor ima kot uradnik, župan itd. opravilo z narodom, ne dohaja se tolike nevednosti njegovega jezika uredno tržiti in prirodnemu pravu strastno se upirati. Ima li mestni občinski ured ptujski pravico na Slovenskem uredovati nemški, ne more se menda braniti farnemu uredu na Slovenskem uredovati slovenski od nikogar, ki nosi zdrave možgane pod lebanjo brezstrastno srce v oprsil.

Farni ured Sv. Barbara v Halozah, dne 7. aprila 1871.

M. Raič, župnik.

Na ta odločen nastop župnika Raiča je odgovoril takratni magistrat, da ne uvidi potrebe, da bi nastavljal uradnika, ki bi bil zmožen slovensčine, češ da je uradni jezik mesta Ptuj nemški. (Ker je odgovoril na slov. dopis, je pač moral znati tudi slovensko. Op. Ur.) Ta odgovor naj si zapišejo za ušesa naši Nemci, ki zahtevajo nemškega reševanja svojih vlog in so grozno ogorčeni, če dobe odgovor v uradnem jeziku. Posebno Ptujске Nemce utegne zanimati, da je odgovor magistrata podpisal takratni župan dr. Straffella, kateriga sin je danes v Ptujju notar in mu slovenski denarji prav dobro teknejo.

Kaj je Srnao?

Že večkrat smo imeli priliko ugovoriti, da so vse takozvane bojne organizacije, ki so jih osnovale razne politične stranke kot protitež naši Orjuni, samo skupina plačanih ljudi, ki so za denar napadali naše člane. Verjetnejšega potrdila te naše trditve ni mogel podati nihče, kot ga nudi izjava, ki jo je nedavno objavil glavni urednik zloglasnega beogradskega lista »Balkan« Svetolik Savić. Ne bi sicer navajali tega gospoda kot pričjo upravičenosti naših trditve, ali v izražanju sodbe o organizaciji takozvane srbske nacionalne omladine mu pač moramo priznati prvenstvo, ker je še nedavno povodom podpisa zadnje pogodbe z Italijo pred samim Mussolinijem delal tako vneto propagando za to organizacijo.

Njegova izjava, ki je bila objavljena v »Balkanu« od 3. t. m. se glasi:

Moja izjava.

Na poslednji sednici Glavnog Odbora Srpske Nacionalne Omladine izjavio sam, da prestajem biti član glavnog odbora. Danas sam vratio člansku kartu Oblasnom odboru izjavljujući: da prestajem biti član organizacije Srpske Nacionalne Omladine.

puhu separatizma, ki vidi samo svojo ozko domačijo in se mu nikdar ne zahoče širšega obzorja.

Imamo zgodovino, dokler in kadar smo bili eno, oddvojeni pa je nimamo, bili smo vedno le predmet v zgodovini drugih. Plemenska čreda smo, ker smo iskali in še iščemo svojega središča izven našega ozemlja. Rim in Dunaj nam je bil vedno večko slovanstvo, na vsak migljaj tujcev smo pokorno reagirali in pali na obličje. Taka je naša zgodovina od onih dob, ko smo se oddvojili od bratov. Poganski naši dedje so govorili ponosne besede: »Navajeni smo, da osvajamo zemlje, ne pa da jih odstopamo; taka bo naša navada dokler bo kaj boja in kaj mečev.« Ko pa smo se ločili od bratov, smo postali predmet kupčije, ropa in izkoriščanja tujcev. To je naša preteklost, ki si je želiš nazaj, majhna dušica, ki te je veliki moment zalotil popolnoma nepripravljeno. Ne zanikamo bodočnosti, hočemo pa jo imeti solnčno, sijajno in srečno in se nam kar nič ne toži po temi, ki jo imenuješ ti našo zgodovino.

Imamo oči, da vidimo nebes nad seboj, toda naše oči se ne ustavijo občudovaje samo nad delom neba, ki je nad nami, nam se hoče širših meja, ker nas duši v ozkih sponah, kamor so nas potisnili tujci in lasna nesloga in nespamet.

Nočemo zapasti v malenkost, kamor si se zaril sam in kjer životariš življenje piškurja v luknji in bozljivo občuduješ kipeče življenje okoli sebe.

Imamo stopala, ki so hodila pot trpljenja in pot krvi. Ti samo hodiš po tej zemlji, mi pa smo jo rosili s svojo krvjo. Po ječah smo se pot-

ka, trpeli smo vse ponižanje, kar ga je bila kdaj deležna naša domovina. Mi smo trpeli za svoj rod, medtem pa so tvoji pisali ovaduške okrožnice in množili s tem vrste trpečih.

V pogubo nas obsojaš, hudiče nas imenuješ, z Iškarijoti nas pitaš, ti ki si sam komaj ušel obsodbi.

Ali te ni sram, da sediš na visoki stol sodnika in nas preklinjaš z zanosom prorokov stare zaveze, ti, ki si se v letih tuge in muke družil z ovaduhji, ti, ki si milo cvilil in prosil pomoči, posredovanja in zaščite pri prijateljih naših zatiralcev, da bi te ne zadela jeza teh, ker nisi takoj ovadil v vzgojo in varstvo ti izročene mladine! Kristijan, ali te ni sram tega licemerstva?

V rokah imamo dokaz, kjer ovaduh, ki ga ni več med živimi, moleduje in cvili za milost in priznanaenje zase, zate in še za nekoga tretjega.

Ali ni tvoje početje gol napuh in gola ošabnost? Skrij se v noč, da te ne vidi oko človeka, ki se ni nikoli družil z ovaduhji!

Ko so te poklicali na red, da pojasniš svojo soudeležbo na žalostnem godku na gimnaziji v Kranju, si odgovoril nevoljno in sramešljivo: »Eh, saj veš, da sem šemal!« Ex tuo ore te judico!

A. P.

Naše veliko jutro.

Dolga stoletja smo živeli in umirali v senci smrti. Nič ni bilo velikega in junaškega v tem umiranjju, ki je bilo poginjanje izgaranih in ponižanih hlapcev.

Teška, temna stoletja smo blodili po svetu s potrjim srcem, s plaho dušo, brez upanja v vero in svetlobo; nemi v svojem ponižanju in boju v svoji bolesti. Prišel pa je z juga vihar, ki je pretrgal megle in razgnal oblake; ugledali smo solnce in ugledali pot. Vstala je med nami Jugoslavija in minulo je nezasišano trpljenje.

Veseli in radovali smo se v tistih veselih dneh Vstajenja in poveljčavanja. Spoznali pa smo prekmalu, da je bila šele Cvetna nedelja in pred njo še vse nečloveško trpljenje Oljske gore in Kalvarije. Narod, ki je še na Cvetno nedeljo pozdravil s hozano in cvetjem prihaj-

jajoče Jugoslovenstvo, je vstal in zahteval: »Križaj ga!«

In gonili so Jugoslovensko misel, ki je bila Velika in Čista od Ane do Kajja; gonili so jo vpljeno, zasmehovali so jo, pljuvali ji v obraz, bičali in jo kronali s trnjem, da je drla kri na njena lica. Manjkalo ni tudi Judežev.

Zapekla nas je v mladih dušah vsa nehvaležnost naroda in podlost njegovih velikih pisarjev. Zahotelo se nam je moškosti, optimizma, idealizma in velikega jutra po prestanem tisočletnem trpljenju. »Izmerill smo višino dne in odšli Vstajenju nasproti.«

Dovolj je bilo suženjstva, dovolj je bilo odvisnosti od tuje milosti. Nismo se vprašali bratje z juga in severa, kako in kje smo hodili v preteklosti? Spoznali smo, kje se nahajamo in kam nas vodi pot: v bodočnost.

Z voditelji naroda, poklicanimi in nepoklicanimi imamo že čiste račune. Vemo, da jim je narod le predmet, blago, ki mu določajo ceno in vrednost po višini zanje oddanih gumijevih kroglic. Nanje nismo računali in tudi ne bomo nikdar! Saj ga ni več programa in načela, ki bi ga še ne osvinjali in preobnili, kadar jim je to kazalo v dobro.

Naša stvar je sveta. Utemeljena je v zakonih in zahtevah narave in vznikla iz najbolj zdravih plasti naroda, kar nam daje pravico do obstoja. Ako je ta navadni zakon tlaččen še začasno po sili nasilnikov, nas to nič ne moti, ker smo uverjeni, da je ni danes sile in oblasti v tej zemlji, ki bi nam zamogla iztrgati iz src našo zavest in uničiti naše jeklene vrste.

Danes postaja Orjuna, glasnik pomladni, polna smelosti, poleta in vere v bodočnost, trdnjava in središče novo se snujoče jugoslovenske fronte.

Sprejeli smo in izvršili bomo oporoko, podpisano s krvjo stotisočev naših mučeničkov, potrjeno s solzami ponižanih in razžaljenih. Tirjamo izpolnitev te oporoke, ki je: integralno ujedinjenje jugoslovenskega naroda, do zadnje pike, kajti zavoljo nje je napojena naša zemlja s potoki krvi. Zato smo se in se bomo borili proti vsem, ki danes skrivajo grobove naših zvestih in poštenih, naših najboljših...

Porodili smo se iz bolesti in trpljenja. Naša moč in volja sta nezlomljivi in neupogljivi! Izpili smo kelih bolesti do dna, a z njim vpili tudi neomajno hoteenje. Naj se zgodi, kar se mora in hoče zgoditi! V naših mladih srcih je zapisano, da vstajenje pride, ker mora priti! Pa bodi še več bičanja in ponižanja, bila pot na Golgotu še tako strma in strašna. Strmino bratje Orjunašev vrste in uprimo oči visoko v solnce, kajti naše Veliko jutro je blizu!

—ei.

„ITO“ zobna pasta odstranjuje neprijeten duh iz ust.

Bratom in sestram onstran.

Za nami pogum je zaveden in trdna volja in mlada moč — in zopet je veliki teden in spet je velika noč.

In zopet je zmaga zmeta in spet gospoduje laž, naš narod gre križeva pota obdan od rimskih straž.

»Nestetokrat ponižani, opljuvani, biti, križani stolisočkrat! Množica ohola, tuja poje okoli že Aleluja, a ti vисиš še, brať! —

Ne moli: Gospod odpusti jim! Naj tega ne dočaka Rim! Le stisni zobé in zberi srd; saj nisi potreben maziljenja, ne rabiš nič usmiljenja, čemu ti Veronike prť?!

Naj le kar v grob te polože, v duši se jim pa smej miže, saj pride kmalu velika noč! Bodo se zmage pijani režali, bodo za tvoje obleko vadljali; ti pa jim pokažeš moč.

Iz groba vstaneš in nanje planeš in daš povračilo za kri svojih ran. In po velikem tednu, po veliki noči največji napač in večni vstajenja dan!...«

Radivoj Peterlin-Petruška

„HOTEL MERAN“ MARIBOR

je vsled težke oboletosti lastnika

takoj na prodaj, ozir. se odda v najem.

Prostori so zelo primerni tudi za bančno ali kako drugo večje podjetje.

Iz naše preteklosti.

Poglavje narodne zavednosti je pri naših ljudeh vedno slaba stran. Da se le prikaže tujec, pa že skušajo vse svetovne jezike, ki jih znajo in ne znajo, samo da bi mu ustregli. Naši trgovci skoraj tekmujejo, kdo bo več dopisoval v tujih jezikih in tudi naši avtonomni uradi se še vedno radi pobahajo da znajo še kaj drugega, kot uradni jezik. Predvsem z ozirom na te priobčujemo naslednje pismo, ki ga nam je poslal prijatelj iz Ptujja, ker nam služi istočasno v dokaz za ono dobo — pismo je namreč pisano pred 52 leti — navdse redke narodne zavednosti narodnega župnika Raiča in pa zagrizenosti Nemcev. Pismo, ki smo ga prejeli v originalu, za kar se dopisniku iskreno zahvaljujemo, se glasi:

Slavni mestni občinski urad v Ptujju.

Glede na dopis mestnega občinskega urada ptujskega od dne 2. aprila 1871, št. 143, farnemu uredu pri sv. Barbari v Halozah poročuje se sledeče:

Ker včasih tudi mažem sebi in stavcem v jezo časopisni papir, sem se posebno zanimal za časopis »Piccolo«, katerega urednik je bil odklikovan vsled objektivnega poročanja o naši državi. Ljudje so se mi čudili in rekli, da noben cigan ne zmerja tako svoje matere, kot ta list našo državo. Če je to zasluga ne vem, kultura že ni.

In sem bil močno v dvomih, če se mi bo posrečilo pridobiti odklikovanje za zasluge na kulturnem polju. Ko sem pa bral, da je bilo predlagano v odklikovanje večje število duhovnikov — menda tudi iz Slovenije — sem pa obupal popolnoma. Kako naj jaz s svojim p. v. in šestmesečnim počitnicami na gradu konkuriram pesnikom eposa »Srbe na vrbe«. Žalosten sem bil, dokler ni prišel znanec in mi povedal, da bo odklikovan tudi Radič, če pride Korošec do vlade in če...

Povedal mi je še o tistem bogatem Dunajčanu, ki mu med vojno niso hoteli priznati »Intelligenzstreifen«, ker je imel samo dva ljudskošolska razreda. Mož se je razkoračil: »Zwei Klassen und sechs Häuser in Wien — ist dös ka Intelligenz?« (dva razreda in šest hiš na Dunaju — ali to ni inteligenca?).

Sem se smejal in sklenil, da ne bom iskal odklikovanja na kulturnem polju. In sem postal državotvoren in sedim v gostinji in pazim na natakario, če da vsakemu gostu račun s taksno marko. Ker imam upanje, da pridem v glavno kontrolo za natakario in bi to mesto ne bilo ugledno, če bi ne dobil odklikovanja za zadoščenje finančnih interesov države.

Naš odgovor.

»Ali si iz moje zemlje in matere, sodobnik moj, ali nisi? Kako pak učiš? Da smo plemenska čreda in da nismo narod in ne bomo? Da so nam meje preozke? Da svoje zgodovine nimamo? Da tudi v svoji bodočnosti verjeti ne moremo? — Prijatelj, sodobnik moj, tvoje ime je hudič...«

»Hudič sem reklet, ker me boliš. Ker nimaš oči, ki imajo nebes nad seboj, da ga vidiš, kadar te hočejo. Ker nimaš stopal, da bi ti počelo globine razodele v tegobah poti. Globino najglobljo o svetlih gomilah. Ker nisi zritel v višine, ker nisi segel v gobokost. Zato, ker ne ljubiš, sem ti reklet hudič...«

»Zato, ker le šteješ in rajšaš. Zato te kolnem, dvanajesti, kakor te je kdaj Učenik v najsvetejši človeški svojih uri: hudič, hudič, hudič...«

»Morda bo odgovoril blagoslov nebes na moje kletev in potrdil: Amen...« (Refleksija na Jenkovem grobu v zadnjih dneh.) Smonca, Ivan Pregelj. Dom in Svet, št. 1.

Ali si mislil mene s to kletvijo, ali koga drugega izmed mojnih? Bogme čutili smo, da kolneš nas, zato ti odgovarjamo.

Te zemlje in matere sinovi smo, samo smo, sodobnik naš, ki nas v svoji slepi strasti preklinjaš, globljih korenin od tebe. Naš dom, ki je predmet naše ljubezni, ne more biti samo sorško, ljubljansko ali katerokoli polje, naš pogled objema hkrati z jednako ljubeznijo vse krvne brate, vsa sela, pozabljena in zapuščena, kjer se glasi naša beseda. Preozke so meje, ki želiš ti vanje vpreči našo prekipevajočo ljubezen.

Odrekaš nam tisto, kar je naš ponos in povod da živimo in delamo. Kajti tvoje ogorčenje temelji na na-

Najcenejše obleke

dobite pri
Jos. Rojina, Ljubljana.

Političen pregled.

Veliki teden, v katerega pada praznik vstajenja Odrešenika kot glasnika miru in sprave, poteka v našem političnem življenju v znamenju najhujših bojov. V prostorih parlamenta vlada sicer mir, ker je vlada odrinila končno rešitev krize z odgovornostjo skupščine do tretjega maja. In da je zmeda še večja je Pašič-Pribečičev kabinet podal ostavko. Dasi sedaj vsak trdi, da je zato že vedel par dni prej in večina političnih listov tudi že točno prerokuje rešitev te krize, izgleda, da nihče prav ne ve, kako je, ker je prevzela odločevanje — ne posredovanje — v roke krona. Tekom zadnjih dni je kralj sprejel pri sebi po vrsti vse voditelje parlamentarnih skupin izvenš Radičevce. Kakor poročajo časopisi opozicijskega bloka, pa tudi ta možnost ni izključena.

Značilno je, da so vsi, ki prihajajo od kralja, skrajno molčeči. Dočim pa kaže vlada nekaj samozavesten mir, delajo šefi opozicije tajinstvene obraze, kot bi nosili v sebi čudežno skrivnost. Ta zapetost povzroča seveda v »javnem mnenju« največjo konfuzijo. Dočim vladni listi trdijo, da je stališče vlade trdno in da ima ukaz o razpustu skupščine že v žepu, so zopet opozicijski listi točno poučeni, da se je kralj s Pašičem skregal, da je vlada definitivno padla in delajo se tudi že kombinacije, kedo od sedanje opozicije bo stopil v vlado. Celotno republikanski Radičevcem že deli Slovenec kraljeve ministrske stolce.

Mi nočemo sicer večati splošne konfuzije z nepodkrepljenimi domnevami, vendar se nam zdi malo verjetno, da bi kralj zaupal poslanecem stranke, katere šef še v odločilnem trenutku ne more pustiti svojih pri-

smojenih izjav, ki se jih sicer nikdo ne boji, a so vendar dovolj značilne, da vzbudijo v kroni resne pomisleke proti lepim besedam opozicije, v kateri ima Radič absolutno premoč. Pri pestrosti sestave opozicijskega bloka je pa tudi popolnoma nemogoče, da bi Radič-Davidovič-Korošičeva skupina mogla sestaviti delovno vlado. Tega tudi sama ne verjame, dasi tvori ta zahteva njen glavni šlager proti sedanji vladi. Gre pač vsakomur zato, da dobi v roke volilni mandat. Predno se bo pa kralj izpostavil nevarnosti, da izroči državno krmilo na milost in nemilost v roke ljudem, ki prejemajo za svojo republikansko propagando denar iz tujine, bo pa gotovo apeliral na zadnje zanesljivo sredstvo — na vojsko.

Vprašanje Radičevega denarja je za opozicijo zelo neprijetno in zato skuša na vsak način dokazati, da so dokumenti, ki jih je predložila vlada kralju v potrdilo dejstva, da prejema Radič denar za propagando iz inozemstva, ponarejeni. Tudi če je to resnica, ne more priti Radič v nobeno boljšo luč. Ker tega ne bo mogel nihče pojasniti, odkod Radičevcem oni silni novci, ki jih trošijo za svoje protidržavno delovanje. To bodo naši klerikalni tigri težko povedali in bodo najbrže tudi kmalu izgubili interes zagovarjati hinavskega Radiča, ki je v istem času, ko sedi s Korošcem skupaj, dirigiral v Slovenijo velikanske vsote denarja. Predvsem na Kočevsko in celo na Gorenjskem je v zadnjem času pridobil za zaveznike ljudi, o katerih bo javnost strmela, kadar bodo obelodanili njih imena.

Mi sedaj mirno motrimo položaj in pripravljamo svoje moči. Ker na jasnem smo si samo o tem, da jili bomo skoro rabili. Takrat bo pa usoda odločala med Radičevimi milijoni in — našimi bombami.

Da pa ne završimo svojega velikonočnega političnega pregleda tudi mi v znamenju krvi, podajamo svojim somišljenikom v zabavo sledeči izrezek iz »Slovenca« od prošlega četrtka. V uvodniku piše:

»V sedanji krizi se borita za premoč dva bloka. Stranke, prvotno lo-

čeno korakajoče, so se v toku razvoja našle na temelju dveh osnovnih smernic, v smislu katerih naj se razvije bodoče življenje in gospodarstvo naše države. Ti dve smernici sta kot nabrušen meč presekali narodno skupščino v dva tabora, v dva bloka. Na eni strani stoji Pašič-Pribečičev velikosrbski blok nasilja in diktature ter brezmejne in pogubonosne korupcije. Na drugi strani so se strnile vse poštene stranke Slovencev, Hrvatov, Srbov in vseh ostalih elementov, ki se bore proti nasilju, proti sovraštvu in proti korupciji — za sporazum med Slovenci, Hrvati in Srbi ter za poštenje v politiki. In v sedanji krizi gre za to, kdo teh blokov bo zmagal. Ali zmaga blok poštenja in sporazuma ali blok korupcije in nasilja.«

Radič kot zastopnik poštenja v politiki, je pač najposrečenejša velikonočna povest »Slovenca«!

—aka.

Parna pekarna JEAN SCHREY
nasil.
Jakob Kavčič, Ljubljana
naznanja, da ima vsak dan
priznано najboljšo pecivo
ter sveže in pristne preste.
Telefon šte. 158.

POZORI!
L'UNION
francoska zavarovalna družba v Parizu
Osnovana leta 1828
Glavnica 800 milij. frankov.
Prezema požarna in življenska zavarovanja vseh vrst.
Generalno zastopstvo za Slovenijo:
Ljubljana, Kelečtrorska ulica 24/II.
A glni zastopniki so apra jemajo

Književnost.

Ljuba D. Jurković: »Kotarke«, pesmi za narod. Izdala Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani. Cena 30 Din.

V lepem srbskem narodnem detsetercu je izdal g. L. D. Jurković odlično zbirko pesmi za narod. Pesmi so polne poezije in folklornih slik onega dela Dalmacije, ki ga nam hoče on opisati, a kateri del je najmanj poznan. V selih so še zelo dobro ohranjene narodne pesmi in narodni običaji: iz teh krajev so izšle zelo lepe in znane pesmi, kakor: »O majci Jugovici Stojana«, »O sestri Smiljanič Ilije«, »O kotarskim hajducima i serdarima« itd.

G. Jurković, ki ima posebno dikcijo narodnih pesmi, zelo dobro pojmuje dušo prostega seljaka in zna, da jo poda v jasnih in preprostih stilih, in to, njegove lepe, kakor tudi njegove slabe strani. Pesmi so razdeljene s posebnim razumevanjem in okusom: Uvodna pesem. Pesem veselja in lepote. Pesmi borbe in življenja. Pesmi prosvete in nade. Pesmi rodoljublja in svobode. Zaključna pesem. Tem pesmim so pridejani dobri prevodi škotskih narodnih balad. Čeprav so pesmi pisane za prosti narod, v njegovih stilih in njegovem jeziku ter imajo namen za njegovo izobrazbo, vendar priporočamo te pesmi vsakemu, ki želi spoznati dušo našega naroda in uživati lepoto srbskega jezika. Izdaja zbirke je zelo okusna in lepa. Posebno se odlikuje originalna naslovna stran. Naroča se v Zvezni knjigarni v Ljubljani, Marijin trg št. 8 in v vseh večjih knjigarnah.

Fridolin Žolna: »Dvanajst kratkočasnih zgodbic.« Splošna knjižnica št. 12. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Cena broš. 8 Din, vez. 13 Din.

Gospod Milčinski stopa tu s svojo tretjo knjigo v okviru »Splošne knjižnice pred naše občinstvo. Prepričani smo, da bodo te kratkočasne zgodbe našle, kakor vsako delo Milčinskega, čim največji krog bralcev. Njegov neprisliljeni humor, nje-

gova satirika, ki zge brez osebne primesi, njegov lahkotni in sveži slog, mora očarati vsakogar. Karikature naših tipov, naše v malenkost umerjeno mišljenje, naše male in velike napake so našle v Milčinskemu karikaturista, da jim ni mogoče želiti boljšega. Lepo opremljeni in v ceni skromni knjigi želimo čim največ uspeha.

Janko Samec: »Življenje.« Pesmi. Splošna knjižnica št. 16. V Ljubljani 1924. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Strani 112. Cena broš. 15 Din, vez. 20 Din.

Janko Samec, po poklicu učitelj v Primorju, nam je znan iz raznih revij. Bil je tudi prvi urednik »Novega roda« v Trstu. S samostojno pesniško zbirko stopa sedaj prvič pred nas. Njegova lirika, diskretna in topla, je preprežena z dihom tiste otožnosti, kakoršna je na tleh, kjer Samec živi, popolnoma razumljiva. Njegovo čustvo je resnično. Dasi ne razglablja, nas prepričuje in prevzame, da se mu brez odpora udajamo. Naj poje o ljubezni, naj hodi v naravo, naj prisluškujе vrvenju in trpljenju življenja, povsod je resničen in neprisliljen. Baš radi tega bo po tej knjigi segel vsak, kdor ljubi resnično in nepotvorjeno lepoto, v pesmi. Založba je knjigo lepo opremlila in ji tudi nastavila ceno, kakoršna zmore vsakdo.

Zvonimir Kosem: Morje. Drama v 4 dejanjih. Založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena 16 Din.

Priključiva in elegantno opremljena naslovna stran nam kaže sinje morje z barčicami in jadrenicami ter ograjo verande v obmorski vili, kjer se vrši drama. Snov je zajeta iz obmorskega življenja ter sega v globino zakonske tragike, ki sledi razočaranju. Dasi vsakdanji dogodki, se pojavljajo vedno kot novi, ker se kažejo v vsakem slučaju v drugačni obliki. Drama je polna scene in napetega dejanja in se čita prav prijetno. Prikladna je za odrasle, ki bodo knjigo z zanimanjem čitali. Ker je knjiga elegantno opremljena, bo okras vsaki knjižnici. Priporočamo jo vsem prijateljem zabavnega čtiva in našim narodnim knjižnicam.

Adicijski stroji.
THE REX CO., Ljubljana.

ZA VELIKONOČ

priporočajte mladini, staršem in knjižnicam sledeče knjige:

Mladinske knjige.	Leposlovne knjige.	Poučne in znanstvene knjige.	Pesmarice in muzikalije.
Baukart: <i>Marko Senjanin, slovenski Robinzon.</i> Vez. Din 12.— Dimnik: <i>Kralj Peter I.</i> Vez. Din 20.— Dimnik: <i>Kralj Aleksander I.</i> Vez. Din 40.— Erjavce: <i>Kitajska narodne pripovedke.</i> Vez. Din 26.— Erjavce: <i>Srbske narodne pripovedke.</i> Vez. Din 24.— Erjavce-Flere: <i>Fran Erjavce, izbrani spisi za mladino.</i> Vez. Din 52.— Erjavce-Flere: <i>Fran Levstik, izbrani spisi za mladino.</i> Broš. Din 18, vez. Din 28. Erjavce-Flere: <i>Matija Valjavec, izbrani spisi za mladino.</i> Vez. Din 40.— Erjavce-Flere: <i>Josip Stritar, izbrani spisi za mladino.</i> Vez. Din 60.— Erjavce-Flere: <i>Simon Jenko, izbrani spisi za mladino.</i> Vez. Din 28.— Ewald-Holeček: <i>Mati narava pripoveduje.</i> Vez. Din 32.— Erjavce-Flere: <i>A. M. Slomšek, izbrani spisi za mladino.</i> Vez. Din 56.— Ewald-Holeček: <i>Tiho jezero in druge povesti.</i> Vez. Din 26.— Flere: <i>Babica pripoveduje.</i> Vez. Din 12.— Flere: <i>Slike iz živatstva.</i> Din 24.— Gangl: <i>Zbrani spisi.</i> II, V, in VI. zv. vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zv. vez. Din 18.—, eleg. vez. Din 20.— (Ostali zvezki so v II. natisu.) T. Gaspari in P. Košir: <i>Sifaj, sifaj, solnčec!</i> (Zbirka koroških popevk.) Din 8. Waštetova: <i>Mejaši, povest iz davnih dni.</i> Vez. Din 25.— Manica Komanova: <i>Narodne pravljice in legende.</i> Din 18.— Korban: <i>Vitomilova železnica.</i> Vez. Din 16. Kosem: <i>Ej prijateljski.</i> Vez. Din 16.— Lah: <i>Češke pravljice.</i> Vez. Din 15. Mišjakov Julček: <i>Zbrani spisi.</i> VI. zvezek (Drugi zvezki so razprodani.) Vez. D 10. B. Radič: <i>Belokranjske otroške pesmi.</i> Vez. Din 8.— Rape: <i>Mladini.</i> II, III, IV, V, VI. zvezek. Vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zvezek Din 12.— Ribičič: <i>Vsem dobrim.</i> Vez. Din 10.— Robida: <i>Da ste mi zdravi, dragi otroci!</i> Broš. Din 3.—	Silih: <i>Nekoč je bilo jezero.</i> Vez. Din 28. Tille-Pribil: <i>V kraljestvu sanj.</i> Broš. Din 8. Trošt: <i>Moja setev.</i> I. in II. a Din 10.— Zbašnjik: <i>Drobne pesmi.</i> Vez. Din 10.— Leposlovne knjige. Gangl: <i>Belt rojaki.</i> Broš. Din 15.—, vez. Din 18.— Gangl: <i>Moje obzorje.</i> Broš. Din 15, vez. Din 18.— Jelenc: <i>1914—1918, spomini jugoslovenskega dobrovoljca.</i> Vez. Din 30.— Matičič: <i>Na krvavih poljanah.</i> Vez. Din 42. Rado Pavlič: <i>Ljubezen in sovraštvo.</i> V platno vez. Din 92.— Milan Pugalj: <i>Zakonci, drugi natis.</i> Vez. 28 Din. Ivan Zorec: <i>Pomenki.</i> Din. 11.— Florijan Golar: <i>Kmečke povesti.</i> Cena Din 28.— Cvetko Golar: <i>Pastirjeva nevesta.</i> Cena Din 24.— Dramatika. Zv. Kosem: Morje. Din 16.— Maeterlinck-Bernot: <i>Modra ptica.</i> Broširan Din 16.— Gangl: <i>Dolina solz.</i> Broš. Din 6.—, vez. Din 8.— Gangl: <i>Sifaja.</i> Vez. Din 16.— Gangl: <i>Sin.</i> Drugi natis. Vez. Din 24.— Sem Benelli-Građnik: <i>Okrutna šala.</i> Broš. Din 28.— Šolski oder. J. Korban: <i>Povodni mož, igrice za mladino.</i> Fr. L.: <i>Božična pravljica, otroška igrice v treh slikah.</i> Obe v 1. zvezku. Din 6.—. <i>Glasbeni del k I. zvezku »Sol. odra«</i> 3 Din. E. Tiran: <i>Čudežne gosli.</i> Pripovedka s plesom in petjem v 3 dejanjih. Uglasbil C. Pregelj. Medved: <i>Vino ali voda.</i> Dramatičen nastop. Obe v 2. zvezku. Cena Din 6.—	Gregorič-Stepančičeva: <i>Otroški oder.</i> (Za otroške vrtece, zabavišča in nižjo stopnjo osn. šol.) Broš. Din 8.—, vez. Din 12.— Poučne in znanstvene knjige. Bučar: <i>Slovenski metuljar.</i> Broš. Din 12. Kunaver: <i>Na planini.</i> Vez. Din 30.— Kunaver: <i>Kraški svet in njega pojavi.</i> Vez. Din 46.— Mencej: <i>Kratka srbska gramatika in etimologija.</i> Broš. Din 5.— Ivo Tejkal: <i>Matematične tabele.</i> V platno vezana žepna knjiga Din 66.— Veber: <i>Etika.</i> Din 120.— Ivo Bele: <i>Sudjarstvo.</i> Din 85.— Šolske knjige. Wider: <i>Prva čitanka.</i> Vez. Din 16.— Gangl: <i>Druga čitanka.</i> Vez. Din 16.— Černeč: <i>Tretja čitanka.</i> Vez. Din 16.— Rapč: <i>Četrta čitanka.</i> Vez. Din 25.— Flere: <i>Peta čitanka.</i> Vez. Din 46.— Plesničar-Grum: <i>Zemljepis Jugoslavije, I. del: Slovensko ozemlje.</i> Vez. Din 28.— Gradivo za 4. šolsko leto osnovnih šol. Mešiček-Drnovšek: <i>Občji zemljepis za višje razrede osnovnih šol.</i> Vez. Din 12. Podkrajšek: <i>Pomožniška izkušnja za rokodelske obrte.</i> Broš. Din 5.— Podkrajšek: <i>Računstvo za ženske obrte.</i> Vez. Din 10.— Podkrajšek: <i>Knjigovodstvo za ženske obrte.</i> Vez. Din 18.— Lésica-Lokovšek-Mole: <i>Prva srbska ali hrvaška čitanka.</i> Vez. Din 15.— Jedlinič: <i>Druga srbska ali hrvaška čitanka.</i> Vez. Din 22.— Bezjak-Pribil: <i>Pedagogika.</i> I. knjiga. <i>Vzgojiteljeve temeljni nauki o ukoslovju.</i> Trdo vezana knjiga Din 56.— Bradač: <i>Iz starorimske lirike.</i> Broš. Din 12.	Pesmarice in muzikalije. Marolt: <i>»Bože pravde«</i> in <i>»Lepa naša domovina«.</i> Din 1.50. Marolt: <i>Narodne himne in druge domorodne pesmi.</i> Din 3.— Zirovnik: <i>Narodne pesmi.</i> I, II, in III. zv. a Din 3.— Adamič: <i>Mladinske pesmi,</i> enoglasni zbori in samospevi s spremljevanjem klavirja. Din 50.— Druge knjige. <i>Stalež (imenik) šolstva in učiteljstva v Sloveniji 1923.</i> Broš. Din 42.— Fink: <i>Zbirka naredb in odredb za osnovne in meščanske šole ter učiteljska v Sloveniji.</i> I. zvezek (od prevrata do konca I. 1920.) broš. Din 10.—, II. zvezek (za I. 1921.) broš. Din 14.—, III. zvezek (za I. 1922.) broš. Din 15.— Slike. Sič: <i>I. Kmečka soba na Gorenjskem.</i> Sič: <i>II. Kmečka hiša na Gorenjskem.</i> 303 x 905 cm. Slika a Din 30.— <i>Stenske table k Widrovu Prvi čitanki.</i> Table imajo na obeh straneh nalepljeno čtivo. 13 tabel. Cena Din 220.— Šaša Šantel: <i>Serijski razglednici Stara Ljubljana.</i> Din 10.— Galerija naših velmož. 1. Trubar 2. Vodnik 3. Slomšek 4. Prešeren 5. Levstik 6. Stritar 7. Jurčič 8. Gregorič 9. Aškerc 10. Tavčar 615 x 475 cm. Slika a Din 10.—

TELEFON ŠTEV. 312.

VSE KNJIGE, KAKOR TUDI KNJIGE DRUGIH ZALOŽB SE DOBE V

ČRKOVI RAČUN ŠTEV. 10761

KNJIGARNI UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI

FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6 IN V PODRUŽNICI KNJIGARNE, SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 2.

Pozor na zadnjo stran!

Kronika.

Radič v ofenzivi. Med tem, ko se naš slavni politik Korošec še vedno tolaži, da bo s pomočjo Radičevih strahov pridobil slovenskemu klerikalizmu nazaj moč, ki jo je imel pod egido avstrijskih cesarjev, pa njegov zvesti zaveznik Radič že kuje železo. Ker je uvidel, da na Hrvaškem postajajo ljudje vedno manj dovzetni za njegove sijajne fraze o mirotnor-republiki in da zahtevajo od svojih poslancev odgovora, zakaj so v nasprotju s svojim prepričanjem prisegli zvestobo »Srbskemu kralju«, skuša v Sloveniji nadomestiti, kar bo v svoji »državi« izgubil. Že dalj časa sledimo Radičevu reklamo v našem slavnem Avtonomistu, katerega urednik je pač zvest svoji preteklosti že sedmič prelevil svoje »prepričanje«. Sedaj, ko so pa volitve na vidiku, je pa postala propaganda intenzivnejša. V založništvu Avtonomista je izšla pod naslovom »Mala politična šola za slovenske kmete in delavce« brošura, katero so napisali »slovenski republikanci«. Kateri zajec tiči za grmom, nam postane jasno, ko prečitamo vsebino. Ni nam treba povdarjati, da izrablja brošura vse instinkte mase na najbolj naiven način, pač pa se čudimo, da je pasirala censuro brošura, ki vsebuje nebroj za državo žaljivih mest, kot n. pr. »stoletna hlapčevska vzgoja nas je pognala takoj po smrti avstrijskega gospodarja takoj pod novega Gospodarja v Belgrad«. V takem tonu je pisana cela brošura in refren je seveda: Človečanstvo — Slovenstvo — Federacija — Republika.

Poleg tiskovne propagande pa si je Radič znal v Sloveniji pridobiti z denarjem, ki ga mu pošiljajo nasprotniki države, par »značajnih« ljudi, ki vrše že sedaj tajno pripradano zanj in upajo, da bodo pri prihodnjih volitvah dosegli v Sloveniji značne uspehe. Mi za danes ta pojav novega Radičevega Človečanstva samo registriramo, ker nas pušča precej mirne. Zagotavljamo pa Radiču in njegovim agentom, da bo predno ho izvoljen v Sloveniji še kak Radičev poslanec, preteklo če treba še precej — krvi! Toliko v vednost tihim propagatorjem mirotnornega čovečanstva.

NEVERJETNA NAGAJIVOST.

Mariborski veleposestnik, velemlinar in ne vemo kaj še vse, — pač pa vemo, da je velik pangerman — je zopet na eklatanten način pokazal svojo lojalnost napram našemu narodu in državi. On posejeda namreč v Rogozi, v sv. Miklavžu in na Pohorju po eno veleposestvo, ki se oskrbujejo skupno iz veleposestva v Rogozi. Tu je imel do pred kratkim nastavljenega slovenskega ozkrbnika, pristava in tako tudi tako zvanega »soferja« v sv. Miklavžu. Pred nekoliko meseci pa so bili ti gospodje — iz katerih ozirov nas ne zanima — svoje službe rešeni in te službe so se razpisale na novo. Naravno, da se je za te službe prijavilo obilo kompetentov — kakor se čuje 32 — ker je v celi državi radi nastale splošne stagnacije obilo nezaposlenih ljudi in to prav v vsakem poklicu. Človek bi mislil, gosp. Scherbaum kot lojalen državljani, si bo zopet izbral izmed prisojcev, če že ne ravno Slovenca pa vsaj kakega Nemca našega državljana. A glej spaka, kako smo se pomotili. Gospod Scherbaum je namreč pri vsi svoji veliki videzlojalnosti, izbral za ozkrbnika nekega Trenka pristojnega v Knittelfeld, za pristava nekega Kunzea pristojnega v Gradec in za »soferja« nekega Franza pristojnega tudi v Gradecu, od katerih nobeden niti besedice ne razume slovenske govornice kaj šele pisave. — Gospod Scherbaum ima svoja posestva menda pod nadzorom agrarne reforme, ter je po zakonskih predpisih vezan, voditi vse knjige v državnem jeziku. Ra-

dovedni smo na kak način on te predpise obide, ker je absurdno misliti, da bi Nemci, ki niso zmogni slovensčine vodili knjige v isti. Še bolj radovedni pa smo, kaj bo agrarno nadzorništvo proti takim kršitvam zakona ukrenilo. —

Cela stvar nas zelo, zelo zanima, kajti ne samo, da trpijo po takem postopanju naši nacionalni interesi, ker si pripriprosto slovensko ljudstvo domišlja, da je slovensčina le jezik, ki je samo za kmete in delavce ustvarjen, ker vidi, da gošpodje, ki so jim nadrejeni, govore še vedno samo v blagodoneči nemščini, temveč tudi naši vitalni gospodarski interesi, ker nam taki pritepeni tuji odjedajo vedno le najlepši kosček kruha izpred ust. Zelo radovedni smo pa tudi po kaki informaciji je izdalo ministrstvo za socijalno politiko tvrdki Scherbaum dovoljenje za bivanje teh treh Nemcev v naši državi, ker nam v tej stroki ne primanjkuje zadostno izobraženih strokovnjakov. Morda nam bode inšpekcija dela v Mariboru znalo stvar natančno razjasniti. — Pričakujemo tozadevnega pojasnila.

Dobrovoljski pokret. Že pred meseci smo poročali, da se je med dobrovoljci v Sloveniji pojavila sveža struja, ki se ne zadovoljuje samo z dosedanjim načinom uveljavljanja dobrovoljske organizacije in zahteva, da se organizacija začne uveljavljati v smislu svoje sijajne preteklosti pri skupnem delu za ujedinjenje. Nedvomno je ravno občni zbor obl. saveza za Slovenijo dal pobudo za sejo, ki se je nedavno vršila v Beogradu. Po časopisnih poročilih, ki so pa žal zelo netočna, je vsa organizacija osvojila stališče dobrovoljcev v Sloveniji. Mi ta korak, ki bi se sicer moral izpeljati že takoj ob prevratu, iskreno pozdravljamo in želimo, da bi se naši dobrovoljci, ki so včasih žrtvovali kri in življenje za jugoslovansko državno idejo, čimprej uveljavili v skupni jugoslovanski nacionalni fronti. Nočemo prejucirirati, a uverjeni smo, da se bo prej ali slej znašla dobrovoljska organizacija skupaj z nami. Ker dočim nosi dobrovoljska organizacija v sebi sijajne slave zgodovine, je v vrstah našega mladega požrtvovalnega članstva nakopičena neizrabljena revolucionarna sila, ki bo pod dobrim vodstvom delala lahko čudeže.

Rjoveči levi pod talarjem. V ljubljanskem občinskem svetu zarjovi včasih lev, ki je sicer zelo neznačajna prikazni. Njegovo rjovenje je zmeraj groze polno. Enkrat ne pripozna zakonov, drugič države in nedavno je grozeče izjavil, da je on in njegova stranka odločno proti Sokolu. Seveda se vsled te grožnje proletarskega dr. Lemeža ni onesvestil noben sokol in tudi mi bi se ne pečali s tem eksaltiranim pojavom, če bi slučajno ne dobili v sode sode delavstva samega. Socijalistični »Nareprej« obdeluje namreč v notici, ki se peča z obletnico dogodkov na Zaloški cesti na vso moč dr. Lemeža in njegove sodruge, češ da so oni takrat delavstvo direktno pognali v smrt s svojim hujskanjem. Sedaj pa se je prodal klerikalcem in rjove, kakor mu ukazuje dr. Stanovnik. — Značilno je to pisanje lista, ki mora že biti poučen o predzgodovini zaloških dogodkov. Preko vseh napadov na oblast prihaja sedaj priznanje, da so smrti nedolžnih delavcev krivi ljudje, ki rjovejo danes v družbi klerikalnih tigrov. Njih politično prepričanje se pač menja, kakor boljše kaže. Najlepši vzgled je dr. Lemež, ki je iz najbolj radikalnega dijakaja postal prevzvitkar moskovskih sovjetskih rubljev. A tudi njemu bodo enkrat temeljito obtičali v grlu, da mu bo zmanjkalo sapa.

Tuja reklama in propaganda. Znan mi je slučaj, v katerem je izdala tuja tvrdka nad deset milijonov jugokron za reklamo v naši državi, da bi ubila neko naše domače podjetje. Kdo menite, da bo plačal te šarmantne izdatke? Naš konsument! Naši podjetniki menijo, da storijo dovolj, če izdelujejo soliden produkt, češ, dobra roba se sama hvali. Medtem pa se tuje z vsiljivo reklamo in propagando ter začasno konkurenčnimi cenami zarije v narodno telo in uniči domačina. Reklama in trgovska propaganda se tiče našega narodnega gospodarstva. Zato smo odločili, da bomo vodili strogo evidenco o delovanju naših reklamnih zavodov in listov, ker groši, katere zaslužijo na ta način od tujcev, so Judeževi. Sestavili bomo pri Orjuni poseben narodnogospodarski odtsek, ki bo pazil med drugim tudi na reklamo in propagando, ki so lahko Efijaltova steza, da se pride našim hrabrim producentom v hrbet. »Narod sebi« in »Svoji k svojim«, to bodi naša stalna reklama! E. O. Jugoslavlani spominjajte se, da živi pod italijanskim jarmom stotisoče naših bratov, ki jim vsak dan kujete nove verige. Spominjajte se na vse krivice, ki jih je morala prestati naša raja ob zadnjih volitvah v Istri in Goriški. Jugoslovani, Jugoslovenci zavedaj se, da s tem ko kupujete ničvredno italijansko blago, ki ne zadovolji niti Bušmanov, kupujete fašistovskim banditom črne srajce, avtomobile, bombe, puške, gorjace, ricinusovo olje s katerimi gnjavijo tvoje trpeče brate. Njih kletve in trpljenje, pridi nad tvojo glavo! Hanao. Trzavice, ki jo danes pretresajo so močnejše, kakor kdaj popreje. Organizacija, ki si je postavila za cilj ustanovitev »Velike Hrvatske« in boj na nož proti jugoslovanski misli ter njenim borce — Orjunašem trpi na akutni krizi. Del idealne mladine v njenih vrstah je spoznal, da mladim Jugoslovenom ne more biti življenja v ozkih koncepcijah niti Velike Hrvatske, niti Velike Srbije; nego samo v edini in močni Jugoslaviji in hoče ukinitve boja z Orjuno. Mi pozdravljamo pa že dolgo začetni preokret v mišljenju dela bratske hrvatske omladine in želimo, da rano ob rami obračunamo z habsburško svojatjo okoli »Hrvatska« in ostalih blokaških listov, ki je izrekla svoj anatema nad njimi in nami. Internacionalnost! Zadnje dni so sklenili reški pristaniški delavci, da ne sme noben jugoslovanski delavec, ki ni organiziran v fašistih niti centesima zaslužiti v reški luki. Sklepu je dal tudi svoj imprimatur reški guverner. In pri nas? Do zadnjega so lahko svobodno služili v naših pristaniških laški pritepenici in odjedali našemu delavstvu že itak pičli zaslužek. Ko je nastopila proti njim primorska Orjuna so se našli med našimi internacionalisti sentimentalni možje, ki so to obsojali, kot nehumano in nekulturno! Pribiti moramo še, da so delali ti italijanski pritepenici našim pristaniškim delavcem obetno konkurenco, ker so sprejemali od laške vlade nalašč v ta namen podporo, da so zamogli delati pod ceno. Popuščajjo. Še pred dvema leti se je izrazil delovodja Dornheim v železniški delavnici Maribor: »So lange ich hier bin, muss deutsch gesprochen werden« in žali bog je tudi bilo tako. Za to si lahko mislimo, da je bil velik ogenj v strelhi, ko je bil pred nekaj tedni sprejet en delavec — ki ne zna nič nemški, ker mu treba ni — ter se predstavil temu delovodji — ki ne zna nič slovenski, pa bi moral znati. Pri tej priliki je ta delovodja rekel: — Was soll ich jetzt machen? Soll ich mir für den Einen

und der Partieführer kann ebenfals nichts slovenisch —. Toraj že precejšno popuščanje, prej še »muss deutsch« sedaj pa bi že rad tolmača — ki ga že itak ima —. Mi pa smo prepričani(!), da kmalu ne bode ne »muss deutsch«, ne tolmačev in ne nemških delovodij in »Partieführerjev«, pač pa bodo slovenski zavedni delavci opravljali svojo službo pod domačim vodstvom veliko boljše kakor pa sedaj pod takimi, nenadomestljivimi strokovnjaki, katere štitiijo zelene mize, pri direkcciji v Ljubljani. Zavedamo se, da to dejstvo ni več daleč, ter da nam bo Orjuna s svojimi sredstvi čim prej do uresničenja te naše želje pripomogla. — Pripomba četrniški sekciji: Bravo! Kadar bo čas, pokličite nas!

Casopisni napadi. Orjuna postaja sila, s katero so pričeli v zadnjem času računati tudi naši okosteni in korumpirani poklicni politiki. Spoznali so, da se ne da zaustiti pokreta jugoslovanskega nacionalizma niti z Hanaovci niti s Srnaovci ali s katerikoli drugim orožjem. Po vseh napadih in protiakcijah stoji danes Orjuna enotna in močna proti vsakomur in z jasno začrtanimi cilji. Ni je danes sile pod milim nebom, ki bi mogla razbiti njene trdne vrste. Zato nas prav nič ne vznemirja od najvišjih generalštabov ukazana kanonada različnih listov, ki so si menda nadeli Sisifovo delo razdvojiti in razcepiti Orjuno. Sicer pa: »Ah le naprej, dokler je še tinte in papirja kejk!«

Z Bleda. Zopet se je oglasila bela žena in izrgala iz vrst Orjunašev nadebudnega člana. Br. inž. Franjo Ulčar iz Bleda je 10. t. m. podlegel zavratni bolezni. Nemila smrt ga je zalotila v najlepši dobi 25-ih let, ko je komaj nastopil svojo življensko potovanje. Pred par meseci je odšel iz naše srede v svojo prvo službo k Šumski upravi v Teslic pri Doboju. Bil je vedno značajan in navdušen nacionalist. Naj v miru počiva v bosanski zemlji. Zalujočim naše iskreno sožalje. Orjuna Bled.

Marenberg. Včeraj dne 10. t. m. pokopali smo v Vuhredu Petra Jakoba, očeta predsednika naše mestne Orjune brata Mateja Jakobca. Rajnki je bil vrl narodnjak, dosegel je lepo starost 75 let, ter je obhajal lansko leto zlato poroko. Naše sožalje!

Predvojni in sedanji Maribor. V predvojni dobi je bila v »Narodnem domu« velika tabla, ki je pod geslom »Svoji k svojim« opozarjala na domače trgovce in obrtnike. Te table ni več in z njo je zginila tudi vsa naša narodna zavednost, lepo geslo se je vrglo med staro predvojno šaro. Samo par primerov: V Mariboru je cel kup nemških dimnikarjev, ki so vsi dodobra zaposleni. Ne verjamemo pa, da ima naš slovenski dimnikar toliko posla. — Pleskarska dela in popravila pri naših rodoljubih in podjetjih opravljajo zopet Nemci kot lahko razvidi vsakdo iz napisnih tabel in napisov. — Stavbinska dela, seveda je za to zopet samo Nemeck strokovnjak, kot lahko vidite pri prenavljanju hotela »Kosovo«. — Našteli smo tu le par primerov, ker če bi hoteli z bengalično lučjo posvetiti v prav vsak »narodni« kotichek, bi lahko napolnili vse kolone današnjega lista. Izjavljamo: Favoriziranje nemških trgovcev in obrtnikov mora nehati! Zavreči moramo enkrat za vselej stereotipno frazo o nemškem boljšem delu! Beležimo vsak polaj naše nezavednosti na tem polju in bomo podje in zavede kakor tudi posameznike, ki greše, brezobzirno postavili na smrtoni oder.

Maribor. Na našem političnem, doslej od raznih strank pooblaščenem nebu, je v nedeljo, dne 13. t. m. za-

svetila nova, doslej le malokomu znana zvezda. Učenjaki jo imenujejo »stella transmontana«, pojavi se vsakokrat pred volitvami, neposredno pred volitvami pa zatemni njen sijaj. Tokrat so ji zagorski zvonovi v pozdrav prav milo zapeli... Zagorje. Vsled našega dopisa v Orjuni št. 61. z dne 29. 12. 1923. v katerem omenjamo žalostne razmere v naši dolini glede nacionalne misli — pripominjamo, da z opazko »o smeteh v dolini Sent Florijanski« niso mišljenji omenjeni trije funkcionarji Sokola, posebno še ne g. »H.« ki že deluje mnogo let na dramatičnem polju. Povodom 5. obletnice osvoboditve Meziške doline se bo vršila dne 29. maja t. l. v Guštanju velika manifestacijska slavnost in se bo ob tej priliki odkril padlemu junaku poročniku Malgaju spomenik; ki so mu ga iz hvaležnosti postavili hvaležni Guštanski Slovenci s pomočjo nabranih prispevkov.

Ta manifestacija, pri kateri morajo sodelovati vsi sloji brez razlike političnega prepričanja, bo morala našim koroskim bratom onkraj meje pokazati, da jih ni svobodni državljani nismo pozabili, pač pa da se naše vrste strinjajo v močnega farlarge, ki bodo svojčas poplavlile Gosposvetsko polje. Naša sloga in enodušnost mora ta dvigniti narodni ponos in zavednost za sužnjim bratom preko meje. Mi, svobodni državljani, položimo pa nove zaklince za novo delo za svojo lepo domovino. Vse narodne organizacije in korporacije so zagotovile polnoštevilno sodelovanje. Obručamo se tem potem tudi na Vas, proseč Vas, da s svojo navzočnostjo povečate vtis cele slavnosti, a da tudi pri drugih v Vaši bližini agitirate za udeležbo. Vohče Vas prosimo, da blagovolite toskodovati naše časopise, ki bo prinašalo točno članke o pripravah. Blagovolite nam vsaj do 5. maja t. l. sporočiti, ali se udeležite slavnosti in v kakem številu, ker bomo preskrbeli polovično vožnjo, po potrebi tudi posebne vlakke in prehrano. — Z odličnim spoštovanjem Odbor za Malgajev spomenik v Guštanju.

Zahtevajte po vseh restavracijah in kavarnah prvovrstna špeciialna vina v steklenicah trvdke GJURO VALJAK, Maribor, Grajska klet.

Belokranjske pisanice so v teh dragih časih najcenejše darilo za Veliko noč. Naj bi bile narodnemu občinstvu kot nadomestilo za laške pomaranče in nürnerškero bobo, ki so je naše izlozbe polne. Prodajajo se pisanice v trgovini P. Sterk na Starem trgu in v Narodni knjigarni. Svečana vzdava spominskih kamnov. Sokola I na Taboru v Ljubljani, ki bo v zvezi z velikimi prireditvami na Binkoštno soboto, nedeljo in ponedeljek, se v podrobnostih pripravila. Načrt svečanosti je izdelan in posamezni odtiski slavnostnega odbora so zaposleni z delom za pripravo vseh točk programa. Slavnost se otvori s prireditvijo v opernem gledališču; na sporedu so temeljni nastopi, solospjevi prvih opernih točkov, nagovor in vprizoritve tretjega dejanja opere »Gosposvetski sen«. Binkoštna nedelja bo društveni sokolski dan, namenjen skušnjam (dopolne), javni telovadbi (popoldne) in se zaključí s sliko »poklonitev društvenim dobrovtvorom in sokolska zaprisega«. Zvečer na binkoštno nedeljo ljudska zabavna prireditev. Binkoštni ponedeljek je dan vzdave spominskih kamnov in dan gostov. Zjutraj bodo telovadne skušnje, ob polenajstih vzdava kamnov, pozdravi gostov, ob poldvanašti sprevod Sokolstva in naprednih udrženj. Popoldne bo javna telovadba gostov, volajstva, župe Ljubljana I in Sokola I. Zaključek tvorí dramatsko dejanje s slavospjevom naši narodni misli. Zvečer v ponedeljek končajo slavnostni dnevi z ljudsko zabavo na Taboru s posebnim večernim sporedom. Župe oz. društva, ki hočejo sodelovati, naj to pravočasno javijo v smislu navodil, ki so jih dobila v društvenem vestniku »Naš sokolski dont«.

Modna krojačnica JAKOB SMERAJC se je preselila Poljanska c. št. 12. Naročajte „Pobedo“!

Banka ima prvovrstne zveze v vseh glavnih mestih sveta in se peča z vsemi bančnimi posli. Deln. glavn.: Din 60,000.000 CENTRALA (začasno) LJUBLJANA. Rezerve: Din 32,515.000. PODRUŽNICE: Beograd, Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Ercagnovi, Jelsa, Jesenice, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Šibenik, Split, Zagreb. Brzojavni naslov: JADRANSKA. Amerikanski oddetek. Potniški urad. INOZEMSKA ZASTOPSTVA: ITALIJA: Banca Adriatica, Trst, Opatija, Zadar. AVSTRIJA: Adriatische Bank, Dunaj. JUŽNA AMERIKA: Banco Yugoslavo de Chile, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Porvenir, Puerto Natales. JADRANSKA BANKA D. D. BEOGRAD

Delniška glavnica: Din 50,000.000.
Rezervni zakladi: ca. Din 10,000.000.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Centrala: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA.

Podružnice: Brežice, Kranj, Ptuj, Celje, Maribor, Sarajevo, Črnomelj, Mežkova, Split, Gorica, Novi Sad, Trst.

Erzloveni naslov: Banka Ljubljana.

Telefon številke: 261, 412, 502, 503 in 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Dopisi.

Sava-Fuzine. Vodstvo tukajšnje K. I. družbe je popolnoma v nemških rokah. Vsa odgovorna mesta zavzemajo razni ravnatelji, večinoma tuji državljani. Počutijo se še vedno kakor bogovi. Seveda, ker se jih drži lepi pridevek »nenadomestljiv«. Pa kdo je danes še to, ako še postaja sumnja o zmožnosti kakor o teh gospodih. Niti kotla za lastno uporabo, ki bi vsaj držal vodo, ne morejo spraviti skupaj kljub večkratnim poizkusom. Odgovorni gospodje zvrtačo krivdo drug na drugega in se prepirajo. Generalno ravnanje za take zadeve najbrže niti ne ve. Posebno ugodno za sloves tovarne tudi to ni, da se izdeluje mnogo slabega blaga. Tega naročniki ali sploh ne prevzamejo ali pa ga kar na vragone vračajo. To »novo reno« se mora seveda zopet vreči v martinovo peč in delati znova. Zgodil se je že slučaj, da so morali radi tega trpeti tudi delavci, ker za prvo delo niso prejeli plačila. Delavstvo pri vsem tem ne zaupa v sposobnosti svojih ravnateljev, ker vidi napake, ki se gode na škodo industrije in delavstva. Prepotrebno je natančneje pogledati v te razmere in se prepričati o »nenadomestljivosti« gotovih »Ing.«, ki sami o sebi trdijo, da niso strokovnjaki. Priporočamo jim prav toplo tozadevni komisiji! — Med temi priporočenci je neki »Ing.« B., ki noče sprejemati nazaj k svojemu delu vračajočih se vojakov. Odpodi jih na kratko: »Pridite čez en mesec! Ali je to pravično in po predpisih? Skrajni čas je, da tudi ta gospod prejme odgovor v slovo: Nikdar več!

Tovarna verig d. d. Lesce, katero finansira Ljubljanska kreditna banka, ki ima tudi drugače glavno besedo pri tem podjetju, je tudi vse prej, kot strogo slovenska tvrdka. Tovarni načelnik je ravnatelj Haberl, ki je ob enem prokurist družbe. Možakar dosedaj še ni čutil potrebe, da se navadi slovenščine, akoravno deluje že mnogo let med Slovenci. Če prideš v tovarniško pisarno, dozdeva se ti, da se nahajaš tam kje na Pruskem. Ne slišiš slovenske besede in kako tudi, ko je ravnatelj zapoved »Amtssprache ist deutsch«, zaradi ljubelega kruhka se ne upa nihče ob navzočnosti ravnateljevi črhni slovenske besede. Ravnateljeva, recimo — desna roka gđ. Mici, ki je pristna Kropčanka, je popolnoma pozabila, da jo je rodila slovenska majka ter je postala prava renegatka, ki se tudi izven pisarne sramuje govoriti slovensko.

Dasi ima tovarna v pretežni večini samo jugoslovenske odjemalce, vendar dopisuje osobito s hrvatskimi in hessanskimi čufiti dosledno nemški, tisto malce slovenske korespondence je pa tako skrupucano, da je to prava sramota za »slovensko« tvrdko. Ne čudimo se pa temu. Tovarna nima sposobnih slovenskih nastavljenecv in tako napiše ravnatelj pismo najprvo v nemščini, gđ. Mici ali pa kdo drugi pa to pismo s pomočjo Wolfovega slovarja prestavlja na slovensko, kako pa izgledajo potem ti prevodi, ne vprašajte.

Poleg ravnatelja je pa tudi vodja delavnice in pretežna večina delavcev importirana iz beloeške nemške kolonije, kojim se tudi ne zdi potrebno, da znajo slovensko. Kako čudno dirne človeka, ako srečaš v Lescah po delopustu skupine delavcev, ki se ne le med seboj nemoteno pogovarjajo v blaženi nemščini, ki je pa bolj podobna kočevskemu jeziku, temveč včasih s to govorico naravnost izzivajo mimogredoče, češ, saj imamo zaščito pri vsemogočnem ravnatelju Haberlu.

Edina pisarniška in tehniška moč je g. M., ki je sicer Slovenec, a mora tako plesati kakor mu piska Haberl.

Sicer nam je oseba g. Haberla povsem brezpomembna, vendar se nam čudno zdi, kje je dobil dovoljenje za prebivanje v Jugoslaviji, ko

ni naš državljan ter ima svojo družino v nemškem Gradcu, kamor se pogostoma vozi. Optiral za našo državo ni. Izgovor, da nimamo tozadevnih strokovnjakov, ne drži, saj tudi on ni veržni strokovnjak, ter si je menda svoje strokovnjaštvo pri glasovitih Weissenfeler Stahlwerke, ki so bili pred prevratom znana tevtovska trdnjava, pridobil; da bi se pa mož kaj na verige razumel, o tem pa dvomimo.

Tudi vsi ostali germanski delavci in predelavci so pri nas povsem nepotrebni, ker imamo v Kropi in okolici dovolj slovenskih ljudi brez kruha in zasluzka, ki se na tovarniško verižno delo gotovo bolje razumejo kot oni, ki jim sedaj odjedajo kruh.

Da se pa v tovarni verig še bolj utrdi nemški živelj, se pa še tisto malce slovenskih delavskih moči čestokrat brez vsacega povoda odpušča, ali pa sami izstopajo iz službe, ker vidijo, da jim prednačijo v vsakem oziru nemški tovariši. V tem pogledu je moralo združenje kovinskih delavcev že večkrat posredovati.

Orjuni v Lescah pa polagamo na srce, da tej tovarni posveča vso pozornost.

Lističi iz Kranja — gorenjskega glavnega mesta. Nisem v pokretu »Orjuna«, toda njeno delovanje pazno zasledujem in točno odobravam. Dovolite, da povem na kratko nekaj, kar si menda v Kranju vsak misli, a radi odvisnosti ne pove, da je velik škandal. Ob mostu čez Savo stoji ponosni mlin, ki ga diči ime Vinko Majdič. Njegova moka uživa dober glas; dična gospodarica in njena hčerka menda tudi, a bržčas samo pri — Nemcih. Danes, dne 1. aprila 1924., sem sedel v gorenjskem vlaku. V Ljubljani sta vstopili dve dami v moj oddelek. Pozdravili sta seveda točno »Guten Tag«. Odzdravil sem slovensko. Na to sem slišal 3 besede, da je gorko, iz ust milostljive, potem pa samo, samo blaženo nemščino vse gori do Kranja. Tu sta izstopili. Ker ju nisem poznal, sem povprašal sprevoznika, kdo sta. Povedal mi je, jaz pa »Orjuni« s prošnjo, da objavi in naroči Vinku Majdiču, da je skrajni čas, da prime za slovenske vaje tudi pri gospodarici in hčerki v rjavem plašču.

Drugi dični listič je Kristijan Rožaj, uradnik pri okrajnem glavarstvu v Kranju. Mož je v pisarni na svojem mestu, toda kot Slovenec zasluži mastno petico. Rožaj se piše mož šele od preobrata. Preje se je točno podpisoval »Christian Roschaj«. Dokaz prilagam in ga shranite. To je plačilni list uradnikov okr. glav. Kranj za mesec julij 1909. Pa zakaj vse to? No, mož ima otroke in ena njegovih hčera je učiteljica. Da je ta vrla narodnjakinja, se razume samo ob sebi. Zato mora biti nastavljen v kraju, kjer je treba preroditi narod v slovenskem smislu, n. pr. kje na meji, kjer je razvita nemška industrija. Šolska oblast jo je poslala naravnost v — Tržič in tu jo krvavo potrebujejo.

Pojčane. Takozvano narodno (?) glasbeno društvo »Zvon« prireja podoknice voditeljem tukajšnjega nemštva in drugim klerikalno pobarvanim nemškutarjem. Vprašamo, kako se strinja to postopanje s programom in nalogo narodnega društva? Kaj pravijo k temu člani društva, ki vedno povdarjajo svojo narodno zavednost?

Iz Ptuj. Nemci v Ptuj niso čisto nič lojalni, in danes niti več ne smatrajo za potrebno, da bi to naglašali. Oni se čutijo tu kod popolni gospodarji ter jim niti na misel ne pride, da bi morali biti sedaj po redu šele za Slovenci, temveč so celo užaljeni, ako jih hočejo poslednji smatrati za njim enake vrste bitja.

Da bi se Nemcem ne zameril, se ne upa slovenski trgovec stati v svojo izložbo objavo Orjuna,

S tem priznajo vsi slovenski trgovci v Ptuj, da so prostovoljni sužnji Nemcev, a poslednji prej ko slej — »Herrenvolke«.

Edina ena slovenska trafikantiinja je pustila, da se pribije na vrata njene prodajalne objava Orjuna. Že drugi dan je isto odstranila na zapoved Herrenvolka pod prettno bojkota njene prodajalne.

To je skrajna lojalnost Nemcev in veliko gospodarstvo Slovencev v Ptuj.

Slovenski trgovci se izgovarjajo, da tudi slovenski kmetje ne bi prišli k njim kupovat, ker so isti večinoma klerikalci in od »Straže« podučeni, da je Orjuna Antikrist. V ostalem se tudi nočejo zameriti Nemcem, kateri imajo v rokah moč kapitala.

Na te izgovore pripomnim sledeče:

Ko so leta 1918. zasedli Laht Volosko-Opatijo, je bilo tam skupno kakih 30 poturic italijanašov. Prem, da je bilo tedaj skoro gotovo, da ostane ta kraj naš in so to celo verovali te poturice, pokazale so se vendar v nacionalnem zanosu, katerega je moral občudovati celo nasprotnik. Proti tisočem Hrvatov, od katerih jih je čakalo smrtno maščevanje so nastopili ti možje. Bili so večji del trgovci in obrtniki. Svoje izložbe so okrasili z italijanskimi zastavami, prirejali demonstracije pod zaščito ene kompanije karabinjerov, ter veselice v korist laške propagande itd. in to vse že tedaj. — ko se je povsod govorilo, da je Wilsonova črta zagotovljena in da pride Volosko-Opatija pod Jugoslavijo.

V Ptuj, kateri leži v Jugoslaviji, v katerem je jugoslovanski polk, slovensko županstvo in slovenski uradi, kjer štiti Orjuna nacionalnega Slovence, pri nas se pa ne upa en trgovec javno priznati, da je nacionalni Slovenec z dušo in telesom! — Sramota!

Kar je naprednih Slovencev v Ptuj pa opozarjamo, da opuste delitev Slovencev v kaste. Frakarija je bila že od nekaj rak-rana na našem telesu. Ako se noče družiti z vsemi nacionalnimi Slovenci brez razlike poklica, naj ostane tam kjer je, ker od nje Orjuna itak ne bo ime la nobene koristi. Razdelitev Slovencev v kaste mi ne bomo dopuščali, ker nismo v Indiji. Kdor ljubi našo domovino in dela za njo, mu bo dobro došel vsakdo, ki mu v tem pomaga po svoji moči. Bratje pa moramo biti povsod — tudi v javnem življenju — in ne samo v strelskem jarku!

Zagorje. Zagorska stanovanjska mizerija postaja z vsakim dnem slabjša. Stanje delavstva se od leta do leta množi tako, da je naraslo od leta 1912 do 1924 od 1300 do okrog 1800 rudniških delavcev. Poleg teh jih ima steklarina okrog 80, razne apnenice in druga podjetja pa tudi okrog 200. Zidalo se je pa tako malo, da prebiva

skoro ena tretjina rudniških delavcev v zasebnih stanovanjih. Dolžnost vseh obstoječih delavskih osrečevalcev bi bila, pa najsi bodo to že boljše ali socialistično navdahnjeni, da posvetijo vse svoje moči zboljšanju teh žalostnih razmer. Ker imajo pa taki in epaški petolizci ugodnejša stanovanja in tudi povsod drugod prednost, se za svoje sotrpine delavce ne brigajo. Dosti več smisla pa imajo za razne veselice in enake zabave, ki jih prirejajo nedeljo za nedeljo, da stisnejo navnežem še zadnje pare iz žepa.

Ker se torej ti samovoljni zastopniki delavstva ne brigajo za take stvari, naj mi na tem mestu malo opišemo obupne stanovanjske razmere delavstva:

Večina delavcev ima rodbini neprimerno premajhno, največkrat vlažno in nehygienično stanovanje, katero mu v večih slučajih služi tudi za kuhinjo. Po 5 do 8 oseb prebiva v sobi, ki ima 4x5 m in je 2:60 m visoka, torej 50 m³ zračnega prostora. V tem slučaju stanujeta 2 rodbini skupaj. O stanjih nekaterih zasebnih hiš niti ne govorimo, imamo sicer stanovanjski okrožni urad, toda le na papirju. Res je, da je le malo stanovanj na razpolago, toda še ta se, ako se lastnik upre, ne dajo na razpolago. Tako se dogajajo slučajji, da meče sodnja uboge delavce v najhujšem mrazu in dežju na cesto. Stavili so se že razni predlogi, a v prvi vrsti naj merodajni krogi podvzamejo vse potrebno, da pripravijo rudnik od tega, da napravi vsaj 200 novih delavskih stanovanj. Zadeva je bila sicer že v teku, a rudnik je baje izjavil, da nima pare. Vplival in prepričal je funkcionarje da ni take sile, napravil par stanovanj in Bosna je bila mirna. — Delavci pa hirajo in bolehalo dalje.

Drugačno lice in pare pa so se pokazale, ko se je gradilo poslopje, opremljeno z vsem komfortom in namenjeno za višjo kasto. Ne zavidamo jim sicer, toda delavce s kopo otrok v zaduhli sobi — drugi pa po 3—4 razpolagajo s 3—6 sobami in vsemi mogočimi pritlikinami — to pa res ni demokratsko. Da ne omenjamo madžarskega mogočnika, ki si je osvojil, razven da je nastanil l do 2 samska uradnika, kar celo grajščino, dočim sta pred časom stanovala tam 2 poročena uradnika ter 3 do 5 drugih strank. Ni čudo da stanovanjska beda rase in rase, ko so delavski voditelji vsi srečni, če jih zadene milosten pogled višje gospe.

Zato pa rudarji, odprite oči sicer ostanete za vedno podlaga tujčevi peti.

Od avstrijske meje. V naši Gor. Radgoni izhaja list »Murska Straža«, ki je bil pod prejšnjim urednikom g. Borkom pravo obmejno glasilo. Po odhodu g. Borka je dobil to mesto neki domišljavi fant Roman Bend. Ker so dohodki pri uredništvu mali, so mu dali klerikalci tudi mesto v posojilnici. Pred nedolгим so pa v zavodu Bendeta reducirali. Udaril je po svojih pristaših, a ostal je osamljen. V nesrečnem položaju zatekel se je v vse napredne vrste za denarno pomoč, da se vzdrži. Mislječ, da se dečko zboljša, zbrali so mu precej naši zavedni posestniki, pa tudi nekateri trgovci in uradniki so se žrtvovali, a glej, Roman je postal Romanče, še bolj nezadovoljen, bolj otročji in domišljav. Nikoli ni mogel prikriti svoje jeze, da se ni dotikal kraljev, princev z opazkami, ki smo jih prenašali kakor, češ, saj od klerikalca ne moreš boljše pričakovati, kot da pljuje na to, kar je nam sveto. V zadnji številki tega lističa, to opažamo že dolgo v obupu nad usodnim položajem. Dečko je strupenega jezika, že večkrat je bil birman, a gotovo ne še orjunaško, sicer bi se mu ali zjasnila butica ali zmočala popolnoma. Svoje jugoslovenstvo omenja ob vsaki priliki, češ, da je vesil zastave 1912. ob balkanskih zmagah na srbski način in druge take malenkosti, hoče obesiti na zvon. Hvali pa svojega brata, češ, da je bil hraber oberleutnant, da so pa nekateri strahopetci zbežali pa se nalašč poškodovali pod Avstrijo. Čuden Jugoslovan v tem času.

»Mursko Stražo« ali bolje rečeno tiskarno »Panonijo« šteje konzorcij iz večine naprednih naših narodnjakov in nekaj manje pristašev SLS, zato se čudimo, da trpijo pisanje tega pojbara ob meji, ki tako slepi nezavedno ljudstvo. Če se dečko ne poboljša, bo treba vzeti brezovko.

KOLEKTOR, KRANJ

Jugosl. krožek dopisovalcev in zbirateljev.

Množenje zvezkov z znanjkami. Nabiranje razglednic, znanik I. t. d. Zveze s tu- in inozemstvom.

Iz Murske Sobotice. Na Tišini je po smrti nadučitelja Pelkoša razpisano mesto šolskega vodje. Kakor vemo, je menda edini prosilec gosp. Antauer Evgen, dosedanji razredni učitelj istotam. Kot drugi prosilec je bil g. D., mož dobrih zmožnosti; a temu je bilo namignjeno, da je škoda kolekov, ker bo itak podeljeno mesto Antauerju. — Ako je stvar že tako gotova, se nam zdi vredno, ogledati si g. A. nekoliko bližje. Ob zasedbi Prekmurja je mož ribaril v kalnem; ni vedel, kam bi napackal svoje »prepričanje«. Končno, ker so bili takrat demokrati na vladi — je postal navdušen »demokrat«. Ker zna govoriti kot »dohtar«, streči kakor sam kaiserjev lakaj in mazat kruh z medom, mu je marsikdo verjel in g. A. je veljal za demokrata! — Sprememba režima ni vplivala na prepričanje g. A. niti najmanj; tembolj pa sprememba župnika na Tišini. Čim je prevzel v svoje roke upravo tišinske fare g. Krantz, je vzkipeo v g. Antauerju že dolgo zadrževano, pridušeno madžarostvo do vrhunca in sedaj duha ob sleherni priliki kakor Vezuv. Ne mine dan, da ne bi g. A. prav na debelo psoval vse kar je Jugoslovanskega. Najbolj mu je ua duši slovenska šola, najbrž radi tega, ker mu daje postranski zaslužek. (G. Antauer je namreč poseznik in velečebelar). Ne redko se vidi g. A. pijanega v gostini, kjer pridno udriha čez Jugoslavijo, »Slavce« itd. Ne dolgo tega je bil pred stotim ljudmi v razgovoru z župnikom gospodom Krantzom. Glede na navzočnost mase slovenskega kmetijskega ljudstva, je govoril g. župnik v prekmurškem narečju, a g. Antauer je dosledno odgovarjal madžarsko. Že z ozirom na veliko število šoloobveznik otrok na Tišini — šola se bo morala v najkrajšem času razširiti v šestrazredno — kakor glede na to, da je občina samo slovenska, spada tja na nadučiteljsko mesto vsekakor mož globokega narodnega prepričanja, nikakor pa ne človek, ki ob vsaki priliki blati čast pošteno čutečega Jugoslavana in mu je državna služba le v zabavo. — Upamo, da bo šolsko oblastvo pri imenovanju upoštevalo naše migljaje; dokaze za gornje trditve lahko iznesemo vsak čas.

Najnovejše obleke za gospode in dame — Konkurenčne cene

samo Šelenburgova ul. 3.

Gričar & Mejač. Ljubljana.

Ako želite
inserirati, ne
pozabite, da
imajo

Inserati v „Orjuni“

za nizko ceno
najboljši in
najsigurnejši
uspeh!

Službene objave.

BLAGAJNIKOM.

Ker nekatere organizacije vkljub pozivu še vedno ne naročajo članskih markic, dasi so že davno prejele tozadevne naročilnice, se blagajniki tem potom zadnjič opozarjajo, da vrše vsaj svoje najprijemljivejši dolžnosti. Taki nemarneži ne spadajo v častno mesto odborov, marveč na »sramotni oder«!

Tekom tedna se razpošiljajo četrtni izkazi v smislu zadnjega sklepa širšega odbora. Organizacije naj izkaze za prvo četrtletje takoj izpolnijo in obenem nakažejo zapadli 30% porez! — Blagajnik.

IZJAVA.

V ponovni obravnavi svoječasno od celjskega mestnega odbora sklenjene in v listu objavljene izključitve člana dr. Ernesta Kalana v Celju, katero je oblastni odbor takrat začasno razveljavil, je sklenil oblastni izvršni odbor v svoji redni seji dne 14. t. m. na podlagi izčrpnega gradiva, ki ga je predložilo razsodišče celjske mestne organizacije, da sklep upravnega odbora Orjuna Celje končno veljavno razveljavi in vrne dr. Kalanu vse članske pravice.

Preiskava je namreč ugotovila, da dr. Kalan v zadevi odpusta delavcev Vrtnika in Pocahta iz taninske tovarne na Polzeli nikakor ni nastopal tako, da bi njegovo delovanje nasprotovalo določbam statutov, ali pa da bi škodoval nacionalnim interesom. Nasprotno ugotavljamo, da je posredoval sporazumno z organizacijo, da se pa njen predsednik ni držal dogovora.

S predmetnim daje oblastni odbor dr. Kalanu v tej zadevi polno zadoščenje in izjavlja, da z dopisi, ki so bili priobčeni o tej zadevi v političnem časopisu, organizacija ni v nobeni zvezi.

Inž. Ferdo Kranjec l. r., predsednik. — Mr. ph. France Šlajpa l. r. tajnik.

IZKLJUČITEV.

Oblastni odbor je sklenil na svoji zadnji seji, da se takoj izključi član mestne Orjune Krakovo - Trnovo Živko Potočnjak in izroči policiji. Imenovani se je urinil z lažnjivimi podatki v našo organizacijo, kar mu je uspelo na podlagi potvorenih izkazov. Oblastni odbor je ugotovil, da Potočnjak ni bil nikdar član Orjune v svojem rodnem mestu Senju in da je njegovo predživeljenje tako, da onemogoča članstvo. Gornje priobčujemo organizacijam v opozorilo, javnosti pa v dokaz, kako znamo čistiti svoje vrste.

OBLEKE

najboljše, najcenejše, v največji izbi imajo

J. Maček, Ljubljana

Posebni oddelek:

otroške obleke, moško perilo.

Naš pokret.

Poljanska dolina. Mestna Orjuna Poljanska dolina se pridno pripravljala na svoj slavnostni dan. V nedeljo, dne 4. maja bo prvič zaplapolal naš prapor, ki naj vedno opominja in krepi nas Orjunaše v Poljanski dolini na dolžnosti z geslom »Za nacijo«. Razviti se vrši dopoldne ob 11. uri v Poljanah. Po razviti je povorka v Gorenjo vas do Sokolskega doma. Ob 3. uri popoldne je v dvorani Sok. doma prosta zabava s plesom. Za goste, ki pridejo z vlakom do Škofje Loke, bodo na razpolago vozovi, da pridejo lahko pravočasno k razviti v Poljane.

Vabimo vse brate in sestre, da pohite ta dan v romantično našo dolino, da javno manifestiramo misel državnega edinstva in s svojim nastopom navdušimo vse one, ki stoje danes še malodušno ob strani in ne vidijo ter ne poznajo vzvišenih ciljev nacionalističnih organizacij. — Zdravo!

Orjuna, Poljanska dolina.

Hotedersica. Prošlo nedeljo se je tu vršil ustanovni sestanek naše bodoče Orjune, ki je bil nadvse dobro obiskan. Z velikim zanimanjem so poslušali zavedni Hotenci izvajanja brata oblastnega predsednika, ki so jih popolnoma osvojila in sklenili ustanoviti to potrebno obmejno organizacijo. Določil se je na tem sestanku pripravljalni odbor z nalogo, da čim temeljiteje pripravi ustanovni občni zbor. Z ustanovitvijo te Orjune bomo zopet zaprli nova vrata kletemu sovragu. Le čvrsto in odločno na delo! Zdravo do svidanja!

Orjuna Moste pri Ljubljani bo imela v najkrajšem času, najbrže že 26. t. m. svoj ustanovni občni zbor. To bo, če uštejemo tudi akademsko Orjuno, že šesta organizacija na teritoriju ljubljanskega mesta. Vsekakor razveseljivo znamenje in to tembolj, ko se večina naše inteligence drži še vedno pasivno napram našemu pokretu. Nas ta pasivnost ne boli, ker vemo, da iz gnilobe, ki vlada v našem javnem življenju, pač ne more zrasti pobuda za idealno nacionalno delo. Usoda ljubljanske inteligence je po veliki večini zapečaten v raznih ljubljanskih katakombah, kjer se pri štefanjih rešuje »visoka« slovenska avtonomna kultura. Preznačilno za našo dobo je, da pomeni danes v Ljubljani beseda kulturni delavec skoro najhujšo psovko. A tudi brez pomoči teh lažirodoljubov in inteligentov zmaguje v Ljubljani misel jugoslovenskega nacionalizma.

Zveza ljubljanskih Orjun. Ker deluje v Ljubljani in predmestjih sedaj že pet organizacij in se jim bo pridružila v kratkem še šesta, so na pobudo oblastnega odbora vse te organizacije osnovale skupen akcijski odbor, ki ima namen voditi skupne nastope in urejevati medsebojno razmerje med posrednimi organizacijami in določati interesne meje. Ljubljana, dasi izkazuje že lepo število članstva, potrebuje žal še mnogo prerorenja in to upamo, da bo skupno delo v zvezi doprineslo.

10-letnica smrti Škerlića. Direktorji naroča vsem našim organizacijam, da se na najsvečaniji način spominjajo 10-letnice smrti Jovana Škerlića, enega izmed velikih duhovnih očetov jugoslovenskega nacionalizma. Dan spomina smrti je 15. maj. Z ozirom na kratek čas, ki nas še loči od tega dne, opozarjamo mestne predsestnike, da nemudoma ukrenejo vse potrebno za to proslavo.

Izključitev. Iz organizacije je izključen član beogradske »Orjune«, g. Dušan Krnjević, ki je nastopal nedisciplinirano in širil lažnive vesti o nekaterih nameranih napadih Orjune na gotove politične osebnosti, kar mi najodločnejše demantiramo.

Orjuna Rakek. Da se poživijo intenzivno delo članstva, je bilo na zadnji odborovi seji sklenjeno, da se vrši 27. aprila v gostilni g. Mlakarja družabni večer s sodelovanjem tamburaškega zbora iz Rakeka. Udeležba za člane obvezna. Pričetek ob 8. uri zvečer.

Naši listi. Po našem kongresu opažamo znatno spremembo tudi pri naših listih. Predvsem se je naš centralni organ »Pobeda« znatno zboljšal, ker je prikrojil svojo vsebino potrebam vseh organizacij in je omejil svojo lokalno vsebino. Kakor smo doznali, se trudi centralna tiskovna sekcija še za nadaljnje zboljšanje lista, ne najde pa žalibog izven Dalmacije zadosti odziva med naročniki. »Pobeda« pripravljaja

Zato Organizacija Jugoslovenskih Nacionalista mora da okupi oko sebe najboljše nacionalne sile koje će u ovom momentu budno paziti na razvoj političnih prilika, nepokolebljivo stajati na obranu Jugoslovenstva i u dano vreme dati najispravniji i jedini pravac zdrave nacionalne politike.

2. Organizacija Jugoslovenskih Nacionalista ne priznaje sve do sada sklopljene ugovore in granice, koje se protive interesima naše nacije. Zato će Organizacija Jugoslovenskih Nacionalista da organizuje i pripremi naciju, da što pre prenese granice naše države na granice naše rase.

3. Jaka država traži sretan i zadovoljan narod. Zato prvi posao Orjune bit će da povede borbu za socijalno i ekonomsko ojačanje svijeta naših nacionalnih jedinica.

Uredna poštena državna uprava predpostavlja materijalno obezbeđenje činovnika i nameštenika.

Svaki onaj ko radi ima pravo na osiguranje svoje egzistence i treba da u tom uživa punu zaštitu. Do se to što uspešnije postigne sprečavati čemo nečasnu i favoriziranu konkurenciju stranih elemenata i tražiti, da se za uvek onemogućuje.

IV. Pozivamo sve Jugoslaveni, koji istinski vole ovu državu i ovaj narod da stupe u kompaktne redove Orjune, jer samo naša disciplinovanost, čista i oduševljena organizacija može da konačno provede potpuno nacionalno jedinstvo, koje je jedini i pravi temelj velike, snažne i srečne Jugoslavije.

Jugosloveni u Orjuni!

Letni občni zbor Orjune Studenci se vrši v soboto, dne 26. aprila ob 20. uri v mali dvorani »Narodnega doma«. Nacionalisti Maribora in okolice, pridite v obilnem številu!

Tudi obletnica. Lansko leto je v Strojnih tovarnah v Ljubljani paševal naduti inženir Willman. Ko so bili vsi drugi koraki brezuspešni, so ga naše akcije s klofutami odpravile iz tovarne. Temu argumentu je prevzeli Nemeč klonil in se še isti dan odpeljal iz Ljubljane. V poslavo obletnice tega dogodka, ki pade v mesec april, so nameščenci nabrali 333 Din za Orjuna in nam jih doposlali s sledečim dopisom:

»Po izreku, na svoji zemlji svoj gospod, smo tudi mi postali bolj zavedni, pozdignili svoje glave in pregledali vrste ako smo sami svojci ne tlačeni od tujevil pet.

Našel se je pa, kakor se dobe sedaj še enaki, ki je podcenjeval in tepal naše delo ter na ta način nameroma onemogočal napredek. Ali združeni smo istega z malim trudom odstranili, ter si s tem olajšali delo, pridobili in povečali svoj ugled.

Radi tega se obletnice istega dogodka spominjamo, da se obnovi in poveča vera v našo bodočo samostojnost.

Domači uradniki STIL.

Zahvala. Podpisana organizacija Jugoslovenskih nacionalistov se tem potom zahvaljuje g. M. Macchioro, trgovcu na Reki za podarjenih 100 Din. Posnemajte! — Mestni odbor Krakovo-Trnovo.

Inserirajte v „Orjuni“!

EMONA BAR

H A L O ! ! ! !

Od 16. aprila dalje

Nov
sensacionalni
program!

Začetek ob 23. uri 30. minut

Kavarna, restavracija, bar
„EMONA“
palača Kreditne banke
Jean Fiala

Vidovdanska proslava. Oblastni odbor je sklenil v svoji predzadnji seji oživotvoriti že večkrat sproženo misel prireditve velike Vidovdanske proslave v spomin 10-letnice sarajevskega atentata. S proslavo, ki se bo vršila v Ljubljani, bo združena revija vseh akcijskih čet v Sloveniji. O podrobnostih se še ni sklepalo, vendar opozarjamo že danes vse mestne organizacije, da se pripravljajo na to proslavo in zbirajo fonde, da bo mogoče vsemu članstvu udeležiti se te manifestacije nacionalne misli. Za polovično vožnjo bo pravočasno preskrbljeno.

Veliki čelnik, četniški vodja Ilija Trifunović-Birčanin je poklonil oblastnemu odboru potom br. predsednika krasno svojo sliko, ki ga predstavlja v komitski obleki z vsemi njegovimi odlikovanji. Slika je razstavljena v trgovini Magdič v Ljubljani.

Veliko noč posebno slavnostno številko s prispevki vseh odličnejših delavcev našega pokreta. Želeti bi bilo, da se sicer za organizacijo požrtvovalna Slovenija končno odzove ponovnim pozivom in skrbi, da bo med nami število naročnikov čim bolj naraslo. —

Druga redovna glavna godišnja skupština Orjuna Zagrebske Oblasti.

Održana dne 6. aprila 1924 god. u Zagrebu donosi sledeću

REZOLUCIJU.

1. Organizacija Jugoslovenskih nacionalista kao borbeni Jugoslovenski pokret po svojoj ideologiji nemože da se zauzme ni za jednu grupu koje momentano dolaze u obzir, da rešavaju naše unutarnje prilike, jer ni jedna od ovih grupa po svojoj unutarnjoj strukturi nije sposobna da ovu državu izvede iz sedanjega nesredjenog i teškog stanja.

Združene opekarne d. d. Ljubljana

Telefon 733

naznanjajo, da so otvorile v sredini mesta na Miklošičevi cesti št. 13 tovarniško zalogo vseh vrst opeke lastnega izdelka.

Opeka je na razpolago v poljubnih množinah po najnižji ceni.

FRAN ŠKAFAR mizarstvo s parno silo

LJUBLJANA, Rimska cesta 16

Bogata zaloga po najnovjšem slogu izdelanega raznovrstnega pohištva.

Solidno delo.

Konkurenčne cene.

VESELJE IN ZADOVOLJSTVO

sije z obraza vsake gospodnje, ko vidi snežno-belo perilo. Zlahkoto in malo denarja doseže to, ako kupuje vedno to

MILO „GAZELA“

katerega se dobi v vsaki trgovini!

ZRNA.

Rdeči mački. Na ljubljanskih ulicah so se pojavile nekatere zelene burševske čepice. Začuden ljubljčanin so zvedeli, da so to znak kemikov in da bi morala biti ona rdeča zver na kapi baje lev. Vedno sveži ljubljanski vic je to neukusno kopiranje preživelih burševskih navad hitro osvojil in prekrstil potomce alchemije v klub »rdečih mačkov«. Po dobi brezkončnih akademskih plesov, vsekakor posrečena postna zabavljica na »agilnost« sluhateljev ljubljanske univerze.

Zadnjikrat. V Ljubljani živi profesor in kulturni delavec J. K., ki hoče plesalkam v baru konkurirati z zabavljanjem čez našo organizacijo in njene funkcionarje. Ker smo mu že parkrat prizanesli z ozirom na njegovo »navdahnjeno« stanje, ga danes poslednjič opozarjamo, da naj svoje vinske duhove usmerja v drug pravec. Ker sicer se bo s polnim imenom preselil v rubriko teror in bo dobil tudi zraven spadatajočo izkaznico. Upamo, da bo zrno pomagalo.

Jadran-film. Akademski filmski družba, ki je cel zimski semester porabila za slikanje karikatur s plesa, namerava v svrhu povečanja narodne kulture to delo izdati v veliki nakladi in išče primernega mecena — da bi podprl to podjetje.

Kdo je korupten? Kdor je pri koritu, pa drugega zraven ne pusti.
Kdo je pošten? Tisti, ki bi rad kradel, pa ga ne puste.

Sramotni oder.

Smrt izdajalca. Iz Trsta smo prejeli sledeči dopis: V Vašem cenjenem listu predzadnje izdaje sem imel priliko čitati statistiko prodanih duš v našem neodrešenem ozemlju. Res, zaslužili so, da se jih spravi v javnost. Itak za ljudi take vrste je ta kazen zelo milostna toda smemo upati da bode bodočnost primerno obračunala z njimi.

Da se danes tu oglašim in Vas motim s pisanjem je pač krivo dejstvo, katero vam hočem tu navesti oziroma ker sem opazil, da lista Juda-iškarijotov ni še popolna. — Slučaj katerega se mi zdi škoda, da bi ga prezrl, naj vam priča, kako pridno se vdajajo nekateri mladi ljudje obljubam in lepim besedam tukajšnjih črnosrajčnikov.

Viktor Čebulac nekdanji učenec trgovske šole v Celju, človek ki je v času svojega bivanja v Celju bil pri vsaki demonstraciji namenjeni proti Italiji, ko se je vršila istotam neka sokolska povorka je marširal ponosno ob strani prapora — ta je danes zvesti pristaš fašistov in kar je največ se je vpisal v milico, kjer je, z ozirom nato da je odslužil vojaščino s činom tenenteja v službi z istim činom in kot tak poglavar oziroma poveljnik na Opčinah in seveda kot tak mora skrbeti za to, da se škoduje na vse mogoče načine našemu ljudstvu. — Da ne pozabim on stanuje v Škorklji. — Neverjetno a vendar resnično. —

Madžarska invazija v Ljubljani. Poleg ljubeznjivih nemških in italijanskih »prijateljev« so se začeli pri nas v Ljubljani zopet pojavljati sinovi »viteškega« madžarskega naroda, z viteško zakrivljenimi nosovi, podedovanimi po njihovih plemenitajških pradedih à la Abraham Kanalgerruch ali Aron Zigeunerbein, seveda v petdesetkrajcarskem madžarskem prevodu. Vsiljujejo se ne samo kot zastopniki in agenti, ampak tudi kot družabniki slovenskim tvrdkam, ki imajo tako malo narodnega ponosa, da si to štejejo v posebno čast. Posvetili bomo tudi v te skrite luknje, pa prav temeljito, saj je v njih dosti »Kanalgerucha«.

Ho-ruck bis Steinbruck. Mestni magistrat celjski ima v zalogi še vedno nemške tiskovine in različne »Bestellanweisunge«, ki jih pošilja svojim meščanom. Za nas nacionaliste ne zadostuje formula »Velja za

slovensko tiskovino« in zahtevamo, da se tiskovine, ki nas opominjajo našega suženjstva, za vedno odpravijo. **Učimo se pri tujcih doslednosti.** Prepričani smo, da par tisočakov za slovenske tiskovine ne bo mestno občino celjsko spravilo na beraško palico. Upamo, da bo ta beležka zadostovala celjskim narodnim hiperborcem.

F. Weinbergers Erben, Kalkwerk Sagor a. d. Save. Pisma s to glavo razpošilja l. 1924 tvrdka svojim odjemalcem v Ljubljani. Brez komentarja.

Službeni jezik. Na hodniku vagona pri brzovlaku, ki odhaja iz Ljubljane okrog 12. ure, je bil 6. t. m. nalepljen listič, na katerem se označijo potrebna popravila. Tiskovina je bila pravilno slovenska, izpolnjena je pa bila: »Clossetventil undicht.« Podpisan je vozovni preglednik K o k o l. Pozivljamo odgovorne, na tudi njega napravijo »undicht«.

Prekurje. Na veleposestvu Esterhazija službuje neki Madžar Schneider, kot gozdni upravitelj. Ker je pri nas takim gospodom res dobro, poprosil je tudi za naše državljanstvo, ki pa mu je bilo že v tretje izpodbito. Čudimo se pa, kako more v naprej voditi tujec obsežno šumsko upravo, ko imamo lastnih ljudi vse polno brez služb. Mogoče, da pa dopuščajo to partizanske osebe, ki delajo največ preko Ljubljane z Beogradom. Priporočamo pa direktrici šum v Ljubljani, da se zanima za to mesto.

Kavalarstvo fašistovskega voditelja. Prof. Umberto Urbanaz-Urbani, vodja postojnskega fašija, je v prošlem letu naročil naš list. Tozadnja dopisnica se nahaja še v naših rokah in se glasi: »Želim se predplatiti na Vaš cijenjeni list. Zato Vas molim, da mi ga pošljete i označite predplatu.« List smo mu seveda nato redno pošiljali. Italijanski »kavalir« pa nam je ostal naročnino v skupnem znesku 104 Din dolžan in ni odgovoril na naše pozive. Čisto italijanska metoda.

Nemci dvigajo zopet glave. Gozdna uprava bivših grofov Auerspergov uporablja pri slovenskih dopisih tale žig: Karl Auersperg'sche Forstverwaltung Masern Grčarice, Post Dolnja vas pri Ribnici, Jugoslavien.

K. K. SHS. V letu 1924. nosijo trdi žigi postaj Maribor in Prevalje sledeči napis:

K. k. priv. Südbahn-Gesellschaft

Station Prävali

K. k. priv. Südbahn-Gesellschaft

Station Marburg-Hauptbahnhof.

Priporočam se občinstvu in celjski Orjuni v letu 1924.:

Spedition, Frachten-, Möbeltransport Rollfuhr - Unternehmung der k. k. priv. Südbahn Ferd. Pelés Wwe, Cilli, Salzdepot und expedition der firma Andrae Jud, Hall (Tirol).

Werschatz. Banaška vina ponuja v nemškem jeziku in z žigom na katerem je gornja spakedranka, tvrdka:

Anton Thomas
Weinexport, Weingrosskommissionär
Vršac
in eigenem Hause
Telegramme: Thomas
Handelsgerichtlich protokollierte Firma.

Prosimo naše vinske trgovce, da tega prijaznega človeka, ki je prespal dobo od leta 1918. dalje, ohranijo v dobrem spominu. Orjuna v Vršču pa bo preizkusila njegovo pristnost.

Kdor za našo organizacijo ničesar ne žrtvuje, tudi nima pravice, kritikovati našega dela! To naj si zapomnijo vsi, posebno pa še oni gospod Prve Hrvatske Štedionice, podružnica Maribor, ki je damo, katera nabira prispevke za nabavo prapora, brez povoda nahrulil. Kdor ne mara ničesar dati, lahko to brez posebnega razburjenja izjavi in mirna Bosna! Ne bomo se vsiljevali in na podporo nam neprijaznih ne bomo reflektirali. Ni pa treba kazati še posebej sovražnosti proti naši organizaciji napram osebi, ki vrši le od organizacije ji poverjene naloge in dolžnosti. — Pa mogoče bi imela več uspeha, če bi pobirala za »Hanao«?

Zadnjikrat g. Zemljč (oziroma Semlitsch). G. Zemljča, ki je bil vedno slovenski demokrat, kakor se bere in pere v »Poslanem«, vprašamo, če je bil to tudi takrat, ko je pošiljal v svet buteljke s tem-le napisom:

Luttenberger
Medizinal- und Hochzeits-Wein
1917
Gewürz-Traminer
Eigenbau

Preis 120 K. Franz Semlitsch.

Pettau. Pekovski mojster Pavel Ornič v Ptujju pošilja na državne urade dopise z štampiljko, v kateri je razven njegovega imena še označba Ptuj — Pettau.

Gospod Ornič blagovolite izrezati iz Vaše štampiljke Vaš »Pettau«, da ne pride kakih drugi »au!«

Kemična tovarna d. d. Šoštanj, »nacionalizirano podjetje«, katere delničarji so ljubljanski odvjetniki Dr. Ivan Tavčar, Dr. Kobal, Dr.

HALO

Predno kupiš, oglej si izložbo pri
A. Šinkovic nasl.
K. SOSS
Prodaja do konca meseca z 10 do 20% popustom.

Lavrenčič, Dr. Novak ter Dr. Mayer iz Šoštanja, ima nastavljene same zagrizene nemčurje in švabe inozemce, ki se pri občevarju s slovenskimi strankami poslužujejo tolmača.

»Die Hakenkreuzler sind wieder da!« Ptice selivke — sinovi nemških mariborskih patricijev — ki študirajo v cemških mestih, so prišli in bivajo — gaudeamus igitur! — zopet v naši sredini. Naj jim dobro tekne beli jugoslovanski kruhek in dobra krača, katero so jim za slovenske groše pripravili njih skrbni roditeljski! Opozarjamo jih pa na lanske dogodke in smo letos še bolj budni kot lani. Vsak pojav nacionalne prepotentnosti in šovinizma bomo zadržali v kralji, vsako nošnje znakov bomo nagradili z batinami!

Iz Vrhnike nam prihajajo že dalj časa precej čudne vesti o tamošnji tovarni za konzerve. Ista je prišla pred dalj časom v roke neke družbe Globus, za katerim imenom se skriva cela vrsta avstrijskih židov. Zvesta značaju svojih lastnikov, vrši imenovana družba v svoji tovarni tudi temeljito nalogo importiranja tujcev. Glavni ravnatelj podjetja je neki Fabro, ki sicer prebiva vedno v Trstu in poseča svoj pašalik le od časa do časa. Pri teh obiskih pa da temeljito občutiti prepotenco svojega plemena vsem podrejenim. O priliki

ga bomo spomnili na njegovo delovanje med vojno in to na način, ki g. direktorju pač ne bo najljubši.

Namestnik ravnatelja je bil nekaj časa Slovenec Kubelka, ki so ga brez pravega vzroka zamenjali z nekim dunajskim židom, ki je seveda pripeljal seboj še enega Izakovih potomcev kot knjigovodjo. In tako se je odprla doba uvažanja »neobhodno potrebnih« tujcev. Poleg poedinih krivonosih komisij, ki posečajo tovarno, je tu mojster konzervnega oddelka — rajhovec, mojster za sadne konzerve — Švicar in mojster na žagi — avstrijski Nemeec.

Mi se vzdržujemo za danes vsakega komentarija, ker prizadeti dobro vedo, da roka Orjune daleč seže, kadar je potreba!

ADRESE!

Iz telefonskega seznama posnemamo in prinašamo naslove sledečih »jugoslovenskih podjetij«:

- 10.725. Westen A. Stanz- u. Emailierwerke (Celje).
- 11.014. Fabrik chemischer Produkte (Hrastnik).
- 11.082. Krainische Industrie-Gesellschaft (Jesenice).
- 11.288. Hintze Caroline, Friedrich Hintzes Witve, Obstzüchtere (Ptuj).
- 13.233. Pettauer Vorschussverein G. m. b. H. (Ptuj).
- 11.108. »Styria« Petroleum Vertriebsgesellschaft m. b. H. Celje.

Nadaljevanje sledi!

Ali si že našel napako za nagrado?

Prva slova zidarska zadruga v Ljubljani.

Projekcija in izvedba vsa v stambeno in iznajeniško stroko spadajoča dela.

Delo solidno. Cene konkurenčne.

Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2.

Tehnično vodstvo po oblaštvu avtoriziranim gradbenim inženjerju.

Projekcija in izvedba vsa v stambeno in iznajeniško stroko spadajoča dela.

ZADNJE NOVOSTI

pomladanskih svilenih klobukov, čepic in slamnikov, velika izbira po znano nizki ceni

priloga

modni salon

Stuchly-Maške

Ljubljana, Židovska ulica 3.

Žalni klobuki vedno v zalogi!
Popravila se takoj izvršujejo!

J. Baloh MARIBOR

Grajski trg 3

priporoča v nakup razne toaletne potrebščine, kakor mila, kolinske vode, olja za lase itd.

Nadalje nogavice, košare za potovanja in pleteno pohištvo.

Na drobno! Na debelo!

! OBLEKE !

in moderni površniki!

po zelo nizkih cenah

v oblačilni industriji

A. KUNC, Ljubljana
Gosposka ulica 7.

Modni salon Marija Götzl, Ljubljana

Kongresni trg št. 8.

Priznано najnižje cene!

Moda v pomladanskih klobukov v največji izbiri in najfinjši izvedbi.

Izjava. Z ozirom na opozorilo od raznih strani, da priobčujemo inerate tujih tvrdk, nad katerimi smo proglasili bojkot, opozarjamo, da modistinja g. Götzl na Kon-

gresnem trgu, ki je navzlic nemškemu imenu zelo priporočljiva narodna tvrdka, ni identična z gospodičnami Götzl, ki vodijo svojo modistarijo pod tvrdko Z. Gorjanc

& comp. na Sv. Petra cesti. Zadnja je zagrizena nemška tvrdka in prosimo, da se je ne zamenjava z gornjo narodno firmo, katero vsakomur priporočamo.

SLAVENSKA BANKA

D. D.

ZAGREB

D. D.

podružnica: LJUBLJANA

Dejniška glavica Din 50,000.000— in rezerve preko Din 12,500.000—

PODRUŽNICE:
Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska S., Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Vršac, Wien.

EKSPOZITURE:
Rogaška Slatina (sezonska) Škofja Loka in Jesenice.

AGENCIJI:
Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIJACIJI:
Slovenska banka, Ljubljana; Jugoslavenska industrijska banka d. d. Split.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje,

ORJUNA KRAKOVO-TRNOVO »ISTRI-PAZINU-GRADU«.

Znano je svima, da je zloglasnom Rappalskom pogodbom zapala naša tužna sestrina Istra Talijanima.

Italija je vojskom, tobože u ime Entente, zaposijela Istru, obitavanu u više no pretežno večini od starosjedioca Jugoslavena. Talijanski su vojnici došetali i doplovili u Istru poslije stoma Austrije, kad se već Istra osećala slobodnom i delom Jugoslavje, tada su Talijani, pod nazivom čuvara reda i mira, već sutradan počeli da skidaju krinku s lica, pa su pokazali rečima i delima, da im pri okupaciji Istre ne ležde pred očima Wilsonova načela o samoodredjenju naroda i trajnom miru među narodima, no njihov »sacro egoismo« i imperijalizam, koji nije manje bezobziran od onoga, što ga terahu Nemačka i Austro-Ugarska.

Talijani zaposednuše velikom većinom jugoslavensku Istru načinom, koji ne bi bio opravdan, ni kad bi oni bili pobeđonosno ušli u skroz neprijateljsku zemlju, upokorenu ljutim ratom. Od tog su se momenta bacili na naš jugoslavenski živalj sa svim mogućim zlodelima proterali su, uapsili ili internirali mnoge vidjenije Jugoslavena; političke osobe, župnike, činovnike, učitelje, privatnike, radnike itd. Počeli zatvarati naše škole, sažigati školske knjige, uništavati inventar, a svećenici zabranili u crkvi propovedati narodnim jezikom. Zaposeli su opštine i urede; zatvorili posujilnice, uzeli u svoje ruke aprovizaciju, kako bi lakše delovali na ispaćeno i oskudno pučanstvo, skinuše i povredili posvuda Jugoslavenske zastave i znakove, bacili se blatom na sve ju-

goslavenske svetinje, te pustili, da talijanska manjina zlostavlja pod zaštitom njihovih bajuneta jugoslavensku goloruku većinu, dok su njihovi vojnici samo postupali s Jugoslavenima kao s divjacima, kakve afričke kolonije, no otimali, ubijili, palili i oskrunjali jugoslavenske žene i devojke.

Istra je za Jugoslavena postala tamnica, u kojoj se nitko ne može slobodno micati ni slobodno govoriti, te u kojoj su Slaveni odrezani od Slavenskog sveta, pripušteni sasvim milosti i nemilosti sile, koja hoće da ih i pomoću najgorih, beznačajnih, plaćenih individua izmuči, prestraši i na svaki način skloni, da se ne opiru njihovim imperijalističnim ciljevima.

Pod pritiskom tih prilika hoće Talijan, da našu jadnu rajnu potpuno unište, te tvrde, da Istra i geografski i povosno i etnografski i jezično pripada od davnine apeninskom poluotoku.

Tu njihovom opseni i varku bi se dalo još i danas pred svetom razkrinkati, kad bi se u Istri sproveo pravedni plebiscit, no doći će vreme, da ćemo s krvlju otkupiti spasenje naše verigom okovane braće do Soče.

U sredini poluotoku Istre nalazi manji gradić Pazin. Leži u dolini povrhl podnornice Fojbe, a nad samom Fojbom leži stari, jaki i prostrani grofovski grad. Pazin grad broji oko 2500 stanovnika, bio je uvek središte našeg istarskog duševnog i političkog pokreta. Godine 1899. nakon teških borba uspelo je našim neustrašivim prvoboriteljima, da je grad dobio državnu gimnaziju sa hrvatskim nastavnim jezikom. Pored njega i u toku malo na-

slednih godina dobismo u gradu mušku i žensku preparandiju. Pučka je škola imala do osam učiteljskih sila, a pored nje se ponosno dizalo naše lepo dečje zabatište za naše vedre mališe svih slojeva. Narodni je dom bilo središte svih naših kulturnih, prosvetnih i gospodarskih institucija. Tu se sabiralo i staro i mlado i žensko i muško, pa si vidio gde najveći gospodin sedi, razgovara, raspravlja, peva i igra sa našim ponosnim žuljavim seljakom i radnikom. Dvorana Narodnog doma, služila je i za vežbanje mišica i za politička zborovanja i za učvršćivanje duševnog razvitka, pa i za zabavu. Lepo ti je bilo videti kad bi izmenice udarila naša glasba, pa naš »meščić« uz duple, te se sve zavrtilo u jedno kolo.

Nije tu bilo separatizma, nije tu bilo razdora, već si svakomu od naših video na licu što misli i što hoće. Mala je šaka Talijana krivim okom gledala, kako se mi u našoj zemlji prosvetno dižemo, pa su iste godine 1899. isposlovali kod vlade, te dali otvoriti pokrajinsku realnu gimnaziju i to već prve godine na dva razreda. Sakupili djake iz svih mogućih vanjskih gimnazija, potkupili sirotu, da se upiše u njihov zavod, a onaj koji im je bio finacijalno podvržen, morao je svoju decu dati u taj zavod. Tadanja vlada, zemaljski sabor i pokrajinska uprava išla im je svakako i u svakom pogledu na ruku. Bio sam osobno prisutan kad je god. 1918. prolazio kroz Pazin bivši austrijski car Karlo te na njegovo pitanje što je ta zgrada, pokazavši prstom na talijansku gimnaziju, mu Berthold odgovori: »Majestät, das ist das italienische Trutzgymnasium, welches ich aufrichten li.«

«A kamo, da navadjam rad Talijana i austrijskih vlasti protiv Jugoslavena u Istri, dok je vladi važilo načelo: divide et impera.

Kako su god Talijani bili slabi i tihi pred našom premoći, tako su se po dolasku talijanske okupacijske vojske prometnuli u prave divlje horde. Od dana na dan sve izginjalo, a jednim potezom pera i migom izčežuše u Pazinu svi naši zavodi, sve naše škole, a naša gimnazija, dečje zabavište, Narodni dom i nedogradjeni konvikt postadoše Talijanske kasarne. U malo provalom i pod zaštitom talijanskih karabinjera uništise našu tiskarnu, porazbacaše knjige te sav inventar na ulicu, a to ne samo tu već u svakom zavodu, gde je bilo štogod našeg Jauk i vapaj čuo se sa svih strana, a pomoći od nikud. Ako si tražio kod vlasti zaštitu, dobio si batina ili si morao okovan u zatvor a ođanle u internaciju u Sardiniju. Onaj koji je sin te naše kršne Istre i s ove i s one strane provizornih medja, a i sva naša uža i šira javnost neka znade da će Orjuna izvršiti svoju svetu dužnost, te krvlju oprati nanešenu nam sramotu. Ti Istro naša, Ti jadni istarski patniče i Ti gradu Pazine budite svesni i odlučni, kucnuti će čas kad će Vam rana zora iznad naše Učke gore zasjati zlatnim suncem Slobode, a Veliki Vam Jože, koji ispod Učke gore drema gromkim glasom javiti nadošao čas, te skinuti teške okove i trnovu krunu s Vašeg ispaćenog i okrvavljenog čela, ali onda — — — dies irae dies illa! — Istranin.

NAROČAJTE „ORJUNO!“

Prvovrstna vina! Primorska kuhinja!

Vsako sredo in petek
polenovka.

2—3krat na teden sveže
morske ribe.

Restavracija Ražem
Žabjek štev. 3.

Tovarniške zaloge i. Češke
steklarne KVJUV v Ljubljani.

Steklenice

za konjak, za rum, za sifon, za
pokalice, za zdravila ter druge
vseh vrst ima v zalogi trdka
„ČENOJUG“ v Ljubljani,
v palači Ljubljanske kreditne banke.
Telefon 339.
Dobavljamo tudi po naročilu iz tovarne.

»PEKATETE« NAJCENEJŠE
TESTENINE.

To potrjujejo vse gospodinje, ki
so napravile poskušnjo s tem, da so
skuhale ob enem te in druge. »PEKA-
TETE« so se vedno zelo nakuhale.

IVAN KRAVOS

Telefon štev. 207. **MARIBOR** Aleksandrova c. 13.

Razne opreme in potrebščine za konje, kovčeki in torbarski predmeti za potovanje, gamaše, nahrbtniki itd.

Ia gonilni jermeni za stroje.

Poravnajte
naročnino!

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D. V LJUBLJANI

prodaja

PREMOG

IZ SLOVENSkih PREMogOVNIKOV
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih
cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor
tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo
INOZEMSKI PREMog IN KOKS
vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno
prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne
in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog
in brikete.

NASLOV:

PROMETNI ZAVOD ZA PREMog D. D. V LJUBLJANI
MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 15/II.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmodernejše urejena in izvršuje vsa tiskarska
dela od najpriprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene
knjige. — Ilustrirane knjige v eno-ali večbarvnem tisku.
— Brošure in knjige v malih in tudi največjih na-
kladah. — Casopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih katalo-
gov, cenikov in reklamnih listov.

Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole.
Risanke, dnevniki in beležnice.

Staroznana

gostilna in
restavracija

6

Dunajska
cesta

Pristna vina!

Izborna kuhinja!

Za obilen obisk se priporočata

Terezija in Aleš Zalaznik.

Modni salon

M. SEDEJ-STRNAD

Ljubljana, Prešernova ulica 3

priporoča

francoske in dunajske modele

Prvovrstno domače delo. — Solidne cene.

Prvi specialni strokovno tehnični atelije za
črkoslikarstvo

PRISTOU & BRICELJ

specialista v slikanju steklenih napisnih
firm.

LJUBLJANA

Aleksandrova ul. 1, Šelenburgova ul. 6.

Telefon štev. 908,

Ustanovljeno leta 1903.

Največja zaloga modernih čevljev v SLOVENIJI

KOSTA VUKASINOVICH

LJUBLJANA

Palača Ljub. kreditne banke

MARIBOR

Aleksandrova ulica

priporoča cenj. občinstvu svojo bogato izbiro najnovejših in prvovrstnih
moških, ženskih in otročjih

čevljev ter usnjatih izdelkov

Samoprodaja občepriznanih izdelkov tovarne

PETOVIA d. d.

ter svetovnoznanih znamk: „F. L. Popper“, „Tip Top“ in „Mercedes“

Postrežba točna!

Cene strogo solidne!

POZOR! Na drobno in debelo! **POZOR!**
Velika zaloga vsega elektrotehničnega materiala

motorjev, svetilnih teles,
gradnje elektrarn, inštalacije.

Elektrotehnično podjetje
LEOP. TRATNIK
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 25.

HALO! ? HALO!

TOMBOLA

Osrednjega društva nižjih
pošt. uslužencev v Ljubljani,
se vrši dne 27. aprila na
Kongresnem trgu.

Dobitki so izredno krasni in v obli-
nem številu. Zato naj nihče ne pre-
pusti ugodne prilike pri nakupu
tombolskih kart.

Prodajajo jih vsi pismonoše v Ljub-
ljani, Šiški, Viču in Mostah po 3 Din
komad.

ZACETEK OB 15 UR.
ODBOR.

SLOGRAD

Slovenska gradbena in industrijska d. d.
Tel. inter. 180. Tel. inter. 180.
Tehnična pisarna LJUBLJANA, Spodnja Šiška,
Frankopanska ulica 151.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska
poslopja, moderne industrijske zgradbe,
betonske in železobetonske konstrukcije,
vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 let-
nih izkušenj. Specialiteta: železobetonske
cevi za vodne naprave in vodovod.

Zastopa: Patent Dr. inž. Emperger-a za
izvrševanje konstrukcij iz armiranega be-
tona z litoželeznimi vložki za visoke
tlačne napetosti (kakor pri skladiščih,
„silo“-mostovih in podobno). Izdeluje:
vse vrste tehničnih projektov in statičnih
proračunov. Parna žaga.

Deset vrst umetniških
slik, dvajset leposlov-
nih ugank, dobro bla-
go, domač izdelek —
v se to je združeno v
enem zavitku

Zahtevajte jo izrecno
pri barvanju piruhov.

MODNA TRGOVINA
A. Šinkovic
NASL. K. SOSS
LJUBLJANA
Mestni trg 19.
CENE ZMERNE!

Zahtevajte edino le
Ciril in Metodove vžigalice
dobijo se povsod.
Glavni založnik tvrdka
IVAN PERDAN nasledniki, LJUBLJANA.

IVAN ZAKOTNIK
mestni tesarski mojster
Ljubljana, Dunajska c. 46. Tel. 379
Vsakvrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe,
ostrejša za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike;
stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande,
lesene ograje i. t. d.
Grabla lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. **Tovarna furnirja.**

Inserirajte v „ORJUNI!“

Modna krojačnica
J. SUŠNIK
se je preselila v
Šelenburgovo ul. 4

Poravnajte naročnino!

Evgen Lovšin
„RUDE IN KOVINE“
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 15.

En gros:
Cink, svinec, železo, aluminij, kositer, baker, cinkova in pocinkana pločevina itd.

Generalna zastopstva:
Za balkanske države: The Central European Mines Ltd., Mežica.
Za kraljevino SHS: Kemična tovarna v Mostah pri Ljubljani.
Za tu- in inozemstvo: Cinkarna d. d., Celje.

Kupujemo po najvišjih cenah: stari baker, stari svinec, remelted-
cink, kovinaste ostanke itd. TELEFON 727.

Izreden užitek boš imel
če si privoščiš rimsko čašo
starega ljutomerskega burgundca
(letnik 1921)
v restavraciji na glavnem kolodvoru v Ljubljani.

MERAKL

**barve, mastila, lake,
kit, klej, emajle, čopiče in zajamčeno
čisti firnež**

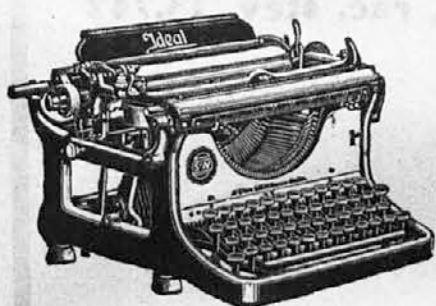
najboljše vrste nudi
tovarna

Medic-Zankl

d. z o. z.
Maribor Ljubljana Novisad
podružnica. centrala. skladišče.
Tovarne:
LJUBLJANA-MEDVODE

„IDEAL“

Najboljši in najmodernejši pisalni stroj sedanjosti.

**The Rex
Co.,
Ljubljana**
Gradišče št. 10
Telefon 268.

Specijalna trgovina vseh pisarniških potrebščin.

SVOJI K SVOJIM! Znižane cene za otroške vozičke. Novi modeli. Poslužujte se izdelkov domače tovarne, otroških vozičkov in dvokoles

TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.
Istotam se dobijo po znižani ceni nova dvokolesa, mali pomožni motorčki, šivalni stroji in pnevmatika ter se sprejemajo v polno popravo za emajliranje in poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki franco.

TOVARNE ČEVLJEV **TRŽIČ (SLOVENIJA)**

PETER KOZINA & Ko.

Najnovejši izdelek **ORIGINAL GOODYEAR WELTSHOE** za gospode. -- Za dame lahke galanterijske čevlje najboljše kvalitete v najmodernejših oblikah. -- Izdeluje sedaj tudi higijenične čevlje za otroke.

Prodaja na malo in veliko:

v Ljubljani:

Breg št. 20,
Aleksandrova cesta 1,
Prešernova ulica (Seljak).

Podružnica:

ZAGREB
Račkoga ulica broj 3.

Stroški pri uporabi bencina!

Vozi brez bencina!

Adaptiraj svoj avto, traktor
ali stabilni motor s patent.
HAG - generatorjem!

Vozi z ogljem!

Prospekte in reference daje:

JUGO-HAG

LJUBLJANA, Bohoričeva ulica št. 24.

Telefon št. 560.

Stroški pri uporabi oglja!

TRGOVSKA BANKA D. D. LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 4.

Podružnice:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Brzojavi:
TRGOVSKA.

(V LASTNI STAVBI)
Kapital in rezerve Din. 18,300.000.—

Telefoni: 189,
146, 458.

Ekspoziture:

Konjice
Meža-Dravograd

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

EKONOMSKA ORJUNA

osrednja reg. zadruga

Z. O. Z.

Ljubljana

Gledališka ulica št. 8
v palači Pokojninskega zavoda

Tel. št. 920

Pošt. ček. rač. štev. 13.742

Poziv na subskripcijo.

Načelstvo **Ekonomске Orjune**, zadruga z omejenim jamstvom v Ljubljani, Gledališka ulica št. 8, poziva na
vpis in vplačilo deležev

katerih vsota naj tvori temeljno glavnico zadruga.

Sredstva, pota in cilji zadruga so razvidni iz spomenice, natisnjene na drugem mestu te številke Orjune.

Zadruga razpolaga s kreditom

1,000.000 dinarjev;

ta kredit je treba čimpreje nadomestiti z najmanj enako vsoto vplačano v deležih.

Deleži so po 100 dinarjev in so zvezani z enkratnim jamstvom; obrestujejo se po meri, ki se določa od časa po razmerah na denarnem trgu; na deleže se bo izplačeval vsako leto del čistega dobička iz vseh donosnih poslov zadruga. Z deleži je v smislu pravil združena glasovalna pravica na občnem zboru zadruga.

Ker je **Ekonomska Orjuna** neobhodno potrebna našemu pokretu, pozivamo vse zavedne borbene jugoslovanske nacionaliste, da stavijo mal del svojih gmotnih sredstev tej organizaciji na razpolago, bodisi v obliki deležev ali pa v obliki hranilnih vlog. To storimo v zavesti, **da ne zahtevamo nikakih žrtev**, ker bo vsaka vloga in vsak delež najmanj tako varno naložen in tako dobro obrestovani kot pri drugih podobnih inštitucijah.

Pristopnice in položnice za vplačilo deležev bodo na razpolago pri vseh krajevnih organizacijah Orjune, na pismeno zahtevo se vpošljejo tudi na zasebni naslov.

Kdor želi uspešnega **nacionalnega dela na gospodarskem polju**, pa hoče obenem **varno in dobro** naložiti svoj denar, ta **priglas**i svoj pristop k

Ekonomski Orjuni

sam ali potom krajevne organizacije Orjune na naslov:

Ekonomska Orjuna, osrednja reg. zadr. z omej. zavezo v Ljubljani, Gledališka ul. 8.

V Ljubljani, 29. aprila 1924.

Načelstvo Ekonomske Orjune.